БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 272 (10333) | 1963 оной ноябриин 19, вторник | Сэн 2 мүнгэн

ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИНҮҮД

...йна эхин организацинуудта ...һунгуулиин суглаанууд ...байна. Энээнэй һүүлээр ...тахи районуудай, городуу...тийна конференцинүүд эхи... Автономито бүхы республи...а, Россин Федерациин, Ук... Казахстанай зарим область... Закавказиин болон Прибал...республиканууд та, Молдавида, ...дэ, Таджикистан болон Турк... колхоз, совхозуудай үйлэд... управленинүүдэй партийна ...зацинуудай конференцинүүд, ...н промышленна үйлэдбэриин ...дта партийна конференци...үнгэргэгдэжэ байна. Эдээн ...ажахын ба партийна хүдэл... шухала шухала асуудалнуу...үбшэн хэлсэхэ, зарим зарим ...нуудай областной партийна ...енцидэ, компартинуудай ...үдтэ делегадуудые һунгаха

...ференци хадаа партийна орга...нуудай байдалдахи шухала ...анартай үйлэ хэрэг мүн. ...а мүнөө боложо байһан кон...нүүдтэ ехэ анхарал хандуу...хай. Юуб гэхэдэ, үйлэдбэриин ...баримталан партийна орга...нуудые шэнэлэн хубилгаһа...үлээр, мүн КПСС-эй Централь...итедэй ээлжээтэ пленумдэ ...эй үедэ эдэ конференцинүүд ...байна. Энэ Пленум дээрэ ...измын материально-техниче...дэһэ һуури байгуулха гол үн... асуудалнуудай нэгэн — хими... промышленностиие саашадань ...хэ, арадай ажахыда химиин ...тнууд болон зүйлнүүдые үр... хэрэглэхэ асуудал зүбшэн ...эхэ байна ха юм. Коммунис ...лалтын программа бэелүүлхэ ...партийна хүдэлмэриин ехэ ...ршэл тобшолон хэлсэхэ, пар...XII съездын, КПСС-эй ЦК-гай ...ин пленумэй эрилтэнүүдэй ...р промышленность болон ...ажахын үйлэдбэриие хүтэлбэ...хэрэгые али али тээһээнь ...р шэнжэлэн үзөөд, хэмжээ ...нуудые эдэ конференцинүүд ...хараалха байна бшуу.

...м газарнуудта партийна кон...цинүүд үнгэргэгдөө. Делега... ехэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, ...лнуудые али али тээһээнь ...р зүбшэн хэлсэһээрээ, дутаг...дые сэхэ руунь шүүмжэлһээ... конференцинүүд энээнэй ...эхиһээ илгаатай. Энэ жэлэй ...риин даалгабариие амжалта... дүүргэхэ, долоон жэлэй даал...нуудые болзорһоонь урид ...хэ арга боломжо байгуулха, ...ескэ дэбжэлтэ хурдадхаха, ...бүтээсэ саашадань дээшэ..., продукциин шанар һайжа..., тэрэнэй өөрынь үнэ хямда... хэрэгтэ коммунистнуудые, ...ажалшадые элсүүлхэ гэһэн ...тойгоор конференцинүүд үн...энэ.

...химиие саашадань хүгжөөхэ зорилгонууд хадаа бүхы конференцинүүд дээрэ үргэнөөр хэлсэгдэхэ ёһотой. Юуб гэхэдэ, энэмнай бүхы партиин, бүхы арадай хэрэг мүн болоно. Энээнтэй хамта экономикын бусад бүхы һалбаринуудай байдал ба зорилгонууд тухай бүхы талаһаань үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэхэ ёһотой. Тиихэдээ промышленность ба хүдөө ажахын гол шухала һалбаринуудтахи шиидхэгдээгүй асуудалнуудта гол анхарал хандуулагдаха зэргэтэй.

Делегадууд конференци дээрээ хамтаараа зүбшэн хэлсээд байхадаа промышленна ба хүдөө ажахын продукцинуудые ехээр гаргадаг болохо хэрэгтэ хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудаа хүсэдөөр зорюулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, наука, техникын, түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые үргэнөөр хэрэглэхэ хэмжээнүүдые хараалха байна.

Олон районуудай городуудай партийна конференцидэ, промышленна үйлэдбэриин зононуудай конференцидэ хабаадагшад зарим предприятинуудай гээгдэлэй шалтагаануудые тодорхойлхо, шэнэ предприятинуудые, илангаяа минеральна үтэгжүүлгэ гаргаха предприятинуудые ашаглалгада оруулха энэ жэлэй түсэб заатагүй дүүргэхын түлөө, хүдэлжэ байгаа химиин предприятинуудай продукци ехэдхэхын түлөө оролдолго гаргана. Ехэ химиин шэнэ предприятинуудые бариха болзор хорообжо, ашаглалгада оруулхын тулада зохихо хэмжээнүүдые абадаггүй, тэрэшэлэн мэргэжэл түгэс кадрнуудые бэлэдхэхын тулада һанал табидаггүй, түхеэрэлгэнүүдые муугаар хэрэглэдэг баримтатай эбсэжэ байдаг партийна болон ажахын хүтэлбэрилэгшэдые үгэ хэлэгшэд хурсаар шүүмжэлһэн байна.

Экономикодо ехэ удха шанартай олон дурадхалнууд конференцинүүдэй ендэр дээрэһээ оруулагдаба. Эдээниие бүридхэлдэ абажа, согсолоод, бэелүүлхэ гээшэ нютагуудтахи партийна комитедүүдэй шухала зорилгонуудай нэгэн мүн.

Найдамтай үндэр баян ургасын түлөө тэмсэлдэ хүдөө ажахыда социалис промышленность, нэн түрүүн химическэ предприятинууд улам улам ехэ туһаламжа үзүүлхэ байна. Энэ ушар хадаа хүдөөгэй коммунистнуудые уялгална. Колхоз, совхозуудай, үйлэдбэриин управленинүүдэй, партийна организацинуудай партийна конференцинүүд дээрэ энэ туһаламжые аша туһатайгаар хэрэглэхэ тухай, хүдөө ажахын ерэхэ жэлдэ һайнаар бэлэдхэхэ тухай, минеральна үтэгжүүлгэнүүдые зүбөөр хадагалха, хэрэглэхэ талаар хүнүүдые һургаха тухай хэлсэхэ зэргэтэй.

Үйлэдбэриин управленинүүдэй конференцинүүдэй делегадууд гээгдэнги ажахынуудай экономикые өөдэнь үргэхэ хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулха байна. «Гээгдэнги колхозууд болон совхозуудай экономико хүгжөөхэ тухай зарим асуудалнууд тушаа» нүхэр Н. С. Хрущевой КПСС-эй ЦК-гай Президиумдэ бэшэһэн бэшэг хадаа партийна организацинуудта тодорхой заабари боложо үгэхэ байна. Кадрнуудые шэлэн оложо һургаха, хүдөө ажахын дүршэл ехэтэй мэргэжэлтэдһээ шэлэжэ колхозууд болон совхозуудые хүтэлбэрилхы хүтэлбэрилэгшэдөөр хангаха гээшэ эгээл шухала асуудал мүн.

Мүнөө үедэ промышленность болон хүдөө ажахые партиин зүгһөө хүтэлбэрилгые улам һайжаруулха зорилго табигданхай. Үйлэдбэриин шэнжэ баримталан партийна организацинуудые шэнэлэн хубилгаһанай һүүлээр партийна олон комитедүүд урданайхиһаа һайнаар, үйлэдбэриие тодорхойгоор хүтэлбэрилдэг болонхой, олониитын дунда эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри һайжаруулаа. Гэбэшье зарим хүтэлбэрилэгшэд хуушанай арга методһээ хахасаагүй, захяа заабари үгэхэ, саарһа бэшэдэг гуримаар хүтэлбэрилһөөр зандаа. Жэшээнь, Буряадай АССР-эй Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин, Кокчетавска областиин Кокчетавска үйлэдбэриин управлениин парткомуудай хүдэлмэри эгээл иимэ дутагдалнуудтай гэжэ партийна конференцинүүд дээрэ заагдаһан байна.

Ажахын байгуулалтын зарим зарим һалбаринууд дээрэ иимэ дутагдалнууд юундэ гаранаб гэхэдэ, партийна органууд кадрнуудые шэлэн оложо хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэ алдуунуудые гаргаһан зандаа, парти, правительствын шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые хинан шалгагданагүй, хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдтэ эрилтэ багаар хэгдэнэ. Коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха зорилго бэелүүлхын тулада партийна, советскэ, ажахын зургаануудта эрдэм һургуулитай, ажал хэрэгээ һайса мэдэхэ, бэрхэ эмхидхэлшэд хүдэлхэ ёһотой. Кадрнуудые шэлэн оложо, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ бүхы конференцинүүд дээрэ онсо анхарал хандуулагдаха байна.

Боложо байгаа конференцинүүд дээрээ коммунистнууд партийна организацинуудай соёл сурталай хүдэлмэри үргэнөөр зүбшэн хэлсэхэ зэргэтэй. КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй шиидхэбэри ямараар дүүргэгдэнэб? Ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ямар шэнэ юумэн бии болооб? Партийна организацинууд хүнүүдэй коммунис үзэл сурталтай болохын тулада, коммунизм байгуулагшын моральна кодексын заабаринуудай ажалшадай коллективүүдэй байдалда гуримшахын тулада юу хээб, үнгэрһэн сагай үлэгдэлнүүдтэй ямараар тэмсэнэб? Эдэ асуудалнуудта делегадууд тодорхой харюу үгэхэ ёһотой. Партийна гүрэнэй хиналтын зургаануудай ажал ябуулгын дүй дүршэлые согсолхо, захиргаанай ажал ябуулгые, советскэ, профсоюзай болон комсомолой организацинуудай ажал ябуулгануудые хинаха эрхээ комиссинууд ямараар дүүргэнэб гэжэ партийна организацинууд шалгаад, эдэнэй хүдэлмэри һайжаруулха хэрэгтэ шухала анхаралаа хандуулха зэргэтэй.

(«Правдын» ноябриин 16-най түрүү бэшэгһээ).

...СР-эй Оборонын Министрэй

ПРИКАЗ

...3 оной ноябриин 19 № 252 Москва город

...үхэд ракетчигүүд, артиллеристнүүд, ракетнэ болон артилле... промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд!
...үхэд солдадууд, матросууд, сержантнууд, старшинанууд!
...үхэд офицернүүд, генералнууд, адмиралнууд!
...үнөөдэр совет арад, тэрэнэй сэрэгшэд Артиллериин үдэрые ...рлэжэ байна.

...ПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй шиидхэбэринүүдээр зориг... совет арадай политическэ болон ажалай шэнэ дэбжэлтын ор...айдалда энэ заншалта һайндэр мүнөө жэлдэ тэмдэглэгдэжэ... Түрэл Коммунис партиие, тэрэнэй ленинскэ Централъна Ко...ые тойрон нягтаар жагсаһан манай агууехэ Эхэ ороной ажал...адаа коммунис байгуулалтын талаар КПСС-эй XXII съездын ...ан агууехэ программые бэелүүлхын тулада оролдосотой шан...жаллана.

...айн байлдаа зайсуулхын түлөө, буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрэ, ...эр хуряахын түлөө, эб найрамдал аршалан хамгаалхын, бэхи...ын түлөө Коммунис парти, Советскэ правительство шууд ... оролдосотойгоор тэмсэдэг. Энэ тэмсэлыень бүмбэрсэг дэл...эрэхи бүхы түрүү хүсэнүүд дэмжэдэг юм. Зүгөөр уласхоо... шахардуу шанга байдал һуларуулгада империализмын үһэ...тэгээдүүд нэтэрүүгээр эсэргүүсэхэ зуураа, дэлхэйн шэнэ дай ...өөхэ түсэбүүдтэй байһан зангаараа гэжэ бидэнэр мартаха ёһо...

...ССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд коммунизм байгуулжа байһан со...адай амгалан ажалые һэримжэтэйгээр сахин хамгаална. Хэр... һүжэрөөгөөд байгаа һаань, эзэрхэг түримхэйшүүлдэ хатуу ...харюугай сохилто үгэхөөр хододоо бэлэн байна.

...рэгшэд-ракетчигүүдтэ, артиллеристнүүдтэ эгээн лэ һүртэй. ...э түгэлдэр хүсэтэй техникэ үгтэнхэй. Дайшалхы шадабарияа ...улан һайжаруулхын, политическэ эрдэмээ дээшэлүүлхын ...эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллаха, шэнэ орёо нарин ракетнэ ...ые оролдосотойгоор шудалха, һэримжэ ехэтэй хододоо дай...зэһэнги байха гээшэ ракетчигүүд болон артиллеристнүүдэй ...ическа уялга болоно.

...айндэрөөр — Артиллериин үдэрөөр дашарамдуулан таана...аршалан мэндэшэлнэб. Дайшалхы болон политическэ бэлэд... сэрэгэй журам бэхижүүлгэдэ, соединенинүүд болон часть... дайшалхы зэһэнги байлгые дээшэлүүлгэдэ саашанхи амжал...ахыень ракетнэ сэрэгүүдэй болон артиллериин личнэ состав...нэб.

...хим һайн ракетнэ болон артиллерийскэ техникэ байгуулгадаа ...ажалтануудые туйлахыень ракетнэ болон артиллерийскэ про...нностиин бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ хүсэнэб.

...тиллериин һайндэрые тэмдэглэн **захирхамни:**

...най Эхэ ороной ниислэл — Москвада, союзна республика... ниислэлнүүдтэ, тэрэшэлэн баатар-городуудта мүнөөдэр. ...ной ноябриин 19-дэ, хорин артиллерийскэ буудалгаар салют

...ммунизм байгуулагша агууехэ совет арад мандаха болтогой!
...ет Зэбсэгтэ Хүсэнүүд, тэрэнэй алдарта ракетнэ сэрэгүүд ...артиллери мандаха болтогой!

...вет арадай бүхы илалтануудые зоригжуулан эмхидхэгшэ ...э Союзай түрэл Коммунис партида алдар соло!

СССР-эй Оборонын министр, Советскэ Союзай маршал Р. МАЛИНОВСКИЙ.

...С-ай ...эсэл

„Космос-22“ ниидэһээр

...ос-22» гэжэ газарые тойрон ... ээлжээтэ хэмэл одон 1963 ...ябриин 16-да Советскэ Союз...даа. 1962 оной мартын 16-...С-ай соносхоһон программын ...имбүүлинай дайдые сааша...ажалхэдэ хэрэгтэй болохо ...аппаратура хэмэл одон дээрэ ...хой.

...одон замда гаргагдаад, тү...үедэ 90,3 минутын турша ...ые тойроно. Тиихэдээ, эгээн ...(апогей) газарай нюруунһаа ...метртэ, эгээн дүтэнь (пери... километртэ, экваторһаа 64 градус 56 минута һөөлжүүгээр ниидэжэ ябана.

Научна аппаратураһаа гадна, иимэ юумэнүүд одон дээрэ бии: 19,995 мегагерцын частота дээрэ хүдэлдэг радиопередатчик;

замыень наринаар хэмжэхэ радиотүхеэрэлгэ;

приборнууд болон научна аппаратурын хүдэлмэри тухай мэдээнүүдые газарта дамжуулха радиотелеметрическэ оньһонууд.

Хэмэл одон дээрэ тодхогдоһон аппаратура гэмгүй һайнаар хүдэлнэ. Тоололго-согсололгын центр абтаһан мэдээсэлнүүдые шэнжэлжэ байнхай.

XXXII городской партийна конференци

Партиин Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр В. Г. БИРЮКОВОЙ элидхэлһээ

Партиин городской комитет 1961 оной сентябрьһаа хойшо хэһэн ажал тухайгаа тоосоно. Коммунис партиин, бүхы совет арадай ажабайдалда онсо һуури эзэлһэн партиин XXII съезд, ЦК-гай ноябриин пленум энэ үеын түүхэтэ удха шанартай событи мүн болоно. Коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха хэрэгтэ партиин бүхы ажал ябуулга зорюулагданхай. Арадай ажахые партийна талаар хүтэлбэрилгэ эрид һайжаруулха, партийно-гүрэнэй хиналтын органуудые эмхидхэһэн Ноябриин пленумэй шиидхэбэринүүд энэ хэрэгые бодотоор бэелүүлхэ арга боломжо хангаа.

Ажахын, политическэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ партиин райкомууд болон партийна эхин организацинуудай үүргэ, харюусалгые дээшэлүүлхэ асуудалда партиин горком яһала анхарал хандуулаа. Игэжэ парти доторой ажал һайжаруулагдаа, коммунистнуудай эдэбхи дээшэлүүлэгдээ, олониитэтэй партийна организацинуудай холбоо барисаан бэхижээ.

Партийна эдэбхитэдэй дунда ябуулагдаха хүдэлмэри һайжаруулха асуудалда ехэ анхарал хандуулагдана. Парткомууд болон партийна организацинуудай бюрогой гэшүүдтэ 727 хүн, тэдэнэй 468-ниинь түрүүшынхеэ һунгагдаа. Парторганизацинуудай 292 секретарьнарай 200-ниинь мүн лэ түрүүшынхеэ һунгагдаһан байна. Районно комитедүүдэй 60 процентнь һэлгэгдээ. Горкомой, райкомуудай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн штатнабэшэ таһагууд, комисси, соведүүд ехэ ажал хэнэ. Коммунистнуудые зүбөөр хубаарилан табиха, партийна нүлөө, коммунистнуудай түрүү үүргэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдадаг болоо гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэхэ зуураа, хэдэн жэшээ баримта дурдаба. «Электромашина» заводой партийна организаци (секретариинь нүхэр Мильгунов, заводой директор Бурлов) 109 коммунистнуудһаа бүридэнхэй, тэдэнэй 55 хүдэлмэришэдэй 40-ниинь коммунис ажалай ударнигууд юм. Парторганизаци үйлэдбэреэ нарижуулан һайжаруулха гэжэ оролдоно, уралан нарижуулгын 4 бригада, экономическа шэнжэлэлгэ хэхэ ниитын 4 бюро, конструкторнуудай ниитын 6 бюро эмхидхэгдээд, ехэ ажал дүүргэнэ. Партийна бюро, суглаан дээрэ үйлэдбэриин гол шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэдэг болоо. Коммунистнуудай эмхидхэлэй ехэ ажал ябуулжа байһанай ашаар тус заводойхид урдаа табигдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэнэ. Мүн «Теплоавтоматика» заводой коммунистнуудай үнгэргэдэг эмхидхэлэй, хүмүүжүүлгын ажал һайн үрэ дүн харуулна.

Партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриин бүхы дээрээ һайжаруулагдажа байгаашье, үшөө горитой дутагдалнууд бии байһаар, зарим партийна организацинуудай суглаанууд саг соогоо үнгэргэгдэнэгүй, үйлэдбэриин шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэнэгүй гэжэ нүхэр Бирюков шүүмжэлбэ. Локомотив-вагон заһабарилгын заводой партийна организаци бүхы дээрээ муу бэшээр ажал хэрэгээ эмхидхэнэ, харин зарим цех, таһагуудай партийна эхин организацинууд эдэбхи үүсхэл гарганагүй, дутагдалнуудаа саг соонь элирүүлэн усадханагүй.

Коммунистнуудые хубаарилан табиха, түрүү хүдэлмэришэдые партида абажа, өөрынгөө зэргэнүүдые олошоруулха хэрэгэй дутагдалнууд элидхэл дотор элирүүлэгдээ.

Партийна болон гүрэнэй хиналтые нэгэдүүлхэ тухай Ленинэй заабариие бэелүүлэн, үргэн ниитэ коммунистнуудые, бүхы ажалшадые хиналтада хабаадуулха арга олдоо.

Энэ жэлэй март соо эмхидхэгдэһэн партийно-гүрэнэй хиналтын городской, районно комитедүүдэй, хиналтын комитедүүдтэ туһалха предприяти, барилгын организаци, эмхи зургаануудтахи групна, постнуудай анхарал үйлэдбэриин арга боломжо элирүүлэн хэрэглэхэ, гүрэнэй журам бэхижүүлхэ, социалис зөөри хамгаалха, эмхи гуримгүй ябадалтай эрид тэмсэхэ хэрэгтэ хандуулагдаа. Городой промышленна предприятинуудта бии байһан түхеэрэлгэнүүдэй хэр зэргээр ашаглагдажа байһые хинан шалгахада, ехэ дутагдалнууд элирүүлэгдээ. Партийно-гүрэнэй хиналтын городской комитет барилгахабсаралгын ажалдахи горитой дутагдалнуудые элирүүлээд, тэдэниие зайсуулха хэмжээ хараалба.

Түүхын шэнэ эрхэ байдалые хараадаа абан, арадай ажахые хүтэлбэрилхэ ленинскэ гол ёһонууд партиин шиидхэбэринүүд дотор хүгжөөгдөө, тиимэһээ үйлэдбэриие хүгжөөхэ талаар үргэн ниитын дунда ёһотой эмхидхэл ябуулха, социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ гээшэ партиин горком, райком, партком бүхэнэй шухала зорилго болоно гэжэ Н. С. Хрущев хэлэһэн байна. Промышленностиин хүтэлбэрилгэ һайжаруулха гэһэн партиин шиидхэбэриие бэелүүлэн, горком, райкомууд, партийна организацинууд үйлэдбэриингөө арга боломжо элирүүлэн хэрэглэхэ, түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ, ажалшадай эдэбхи үүсхэл бадаруул- [illegible] горкомой, райкомуудай, партийна эхин организацинуудай анхаралаа саг үргэлжэ хандуулжа байһанай ашаар коммунис ажалай түлөө мүрысөөн улам саашаа дэлгэрүүлэгдэжэ байна. Энэ мүрысөөндэ городой 48 гара мянган ажалшад хабаадалсана. 609 предприяти, цех, участок, халаан, бригадын коллективтэ коммунис ажалай нэрэ зэргэ олгогдонхой. Үйлэдбэриин 16 мянган түрүүшүүл коммунис ажалай нэрэдэ хүртөө. Мүнөө үеын гайхамшагта энэ хүдэлөөнэй дэлгэрэн хүгжэхэтэй хамта шэнэ, үнэтэ үүсхэл бадаран гарана, үйлэдбэри оньһожоруулха олон дурадхал оруулагдана. «Электромашина» заводой үнинэй хүдэлмэришэн, РСФСР-эй габьяата уралан нарижуулагша Галдан Ленхобоевич Ленхобоев, нарин сэмбын фабрикын дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэн Иван Калистратович Иванов, «Буряткабель» заводой слесарь Иннокентий Иннокентьевич Антипин, ЛВРЗ-гэй ахалагша технолог Виктор Григорьевич Пустовалов, үйлэдбэриимнай замай залуушад гэжэ суурхадаг ЛВРЗ-гэй электрослесарьнүүдэй бригадир Анисим Николаевич Оширов, эрхим шанартай продукци бүтээхэ үүсхэл гаргаһан сэмбэ нэхэгшэ Валентина Илларионовна Войлокова, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ дурадхал оруулһан ЛВРЗ-гэй үрэмдэгшэ Александра Васильевна Грехнева болон бусад олон түрүүшүүлэй, шэнэ үүсхэл гаргагшадай ажал хэрэг республика дотороо мэдээжэ болонхой.

Городой промышленность 10 һарынгаа түсэб 102,7 процент дүүргээ, ажалай бүтээсэ нёдондо жэлэй энэ үесынхитэй сасуулхада 6,7 процентээр дээшэлээ гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэхэ зуураа, түрүү предприятинуудай ажал дээрэ тогтон хэлээ. Городоймнай ажалшад таряа, овощ, хартаабха хуряалгадань хүдөө ажахыда ехэ туһаламжа хүргөө. 9 мянга гаран хүдэлмэришэд, алба хаагшад, студентнүүд таряа хуряалга дээрэ ажаллаба.

Городой промышленность хүгжөөхэ хэрэгтэ зарим тэды амжалтын туйлагдабашье, промышленна предприяти болон барилгын организацинуудай ажалай горитой дутагдалнууд усадхагдажа шадагдаагүй. 10 предприяти валовой продукци гаргаха 10 һарын түсэб, мүн 10 предприяти ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабари дүүргээгүй байна. Буряадай автомобильна транспортын управлениин ажахынууд автомашинануудаа хүсэдөөр ашагланагүй. Зарим предприятинууд, жэшээлхэдэ, локомотив-вагон заһабарилгын завод жэгдэ һайнаар ажалланагүй, мүн хүндэ ажал оньһожоруулха асуудалнууд удаанаар шиидхэгдэнэ. Заводэй халаан, бригада, участогуудай үйлэдбэриие хүгжөөхэ арга боломжо хүсэд хэрэглэгдэнэгүй, түхеэрэлгэ, механизмууд хүсэд һайнаар ашаглагданагүй.

— Промышленностиие улам саашань хүгжөөхэ, городой ажалшадай ажаһуудалые һайжаруулха хэрэгтэ ехэ үүргэ дүүргэнэ,—гэжэ нүхэр Бирюков хэлээд, барилга-хабсаралгын управлениин ажалые шүүмжэлэн харуулһан тодорхой баримта харуулаад, дутагдалнуудые элирүүлбэ.

Партиин XXII съездын, ЦК-гай июниин Пленумэй шиидхэбэриие бэелүүлэн, горком, райкомууд, партийна эхин организацинууд соёл сурталай ажал һайжаруулха талаар тоосоото үе соо ехэ ажал ябуулаа. Политическэ гэгээрэл һайжаруулагдаа, ажалшад марксизм-ленинизмын теори дуратайгаар шудалдаг болоо. Һуралсалай энэ жэлдэ 1008 кружок, семинар, коммунис ажалай 161 һургуули эмхидхэгдэнхэй. Тэндэ 35 мянга шахуу хүн һуралсана, мүн политическэ, экономическа, техническэ һуралсалда хамта дээрээ 48 мянган хүн хабаадалсана. Партиин XXII съездын материалнууд болон Программа шудалдаг полит-һургуули, кружогуудай ажал эмхидхэхэдээ, предприятинуудай экономикын, ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгын асуудалда ехэ анхарал хандуулагдадаг болоо. Тиихэдээ үйлэдбэриин эмхидхэл һайжаруулха хэрэгтэ зорюулагдаһан тодорхой дурадхалнуудые оруулха теоретическэ, экономическа конференцинүүд хэрэглэгдэнэ.

Тоосоото үе соо пропагандистнуудай семинар, зүблөөнүүд үнгэргэгдөө, горкомой дэргэдэ саг үргэлжын семинар, партиин райкомууд, томо предприятинуудай дэргэдэ тусхай соведүүд ажаллаа. Пропагандистнуудай кадрнуудые бэлэдхэдэг марксизм-ленинизмын үдэшын университедэй үүргэнь дээшэлнэ. Нёдондо тус университедтэ 115 хүн һуралсаа. 1963 оной октябриин 1-дэ университедэй дэргэдэ үшөө хоёр шэнэ факультет нээгдэһэн.

Политическэ гэгээрэлэй һайн талые зарим тэдыгээр тэмдэглэхэ зуураа, усадхагдаагүй дутагдалнууд дээрэ элидхэлшэ тогтобо. Партийна пропагандын горитой дутагдал юуб гэхэдэ, ойлгуулламжын хүдэлмэри ажабайдалтай, предприяти, эмхи зургаануудай урда табигдаһан ажахын зорилгонуудтай нягта холбоотойгоор үшөөл ябуулагданагүй.

Ажалшадай дунда ябуулагдаха ниитэ-политическэ хүдэлмэри һайжаруулха асуудалда партийна организацинуудай анхарал партиин горком хандуулна. Город соомнай 379 агитколлектив эмхидхэгдэнхэй. Партиин политика, тэрэнэй баталан абаһан шиидхэбэриие арад зоной дунда дэлгэрүүлгэдэ тэдэнэй хүсэ шадал зорюулагдана.

Гэхэтэй хамта промышленна предприятинуудта, барилга, эмхи зургаануудта хүмүүжүүлгын хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Олон агитаторнууд участогуудтаа ошоногүй.

Городой партийна организаци арад зоной ажаһуудаг газарта хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин шэнэ арга хэрэглэнэ. 37 агитпункт, 305 улаан булан, ажаһуудалай гэрнүүдтэ 27 лектори эмхидхэгдэнхэй.

Саашань элидхэлшэ дээдэ, тусхай дунда, ниитэ-һуралсалай болон үдэшын һургуулинуудай байдал шэнжэлһэн байна. Һургуулинуудай партийна организацинуудай хүдэлмэри һайжаруулха, һуралсалые ажабайдалтай нягта холбоотойгоор ябуулха талаар горитой ажал хэгдэжэ байнхай.

Городой 4 институт, 12 техникумдэ 19 мянган шахуу студентнүүд һуралсана. Һүүлэй жэлнүүдэй туршада институт, техникум 3000 гаран залуу мэргэжэлтэд дүүргэжэ гараа. Студентнүүдэй дунда һуралсалай хүмүүжүүлгын ажал үрэ ехэтэй болгохо талаар зарим тэды амжалтын туйлагдабашье, залуушуулые хүмүүжүүлгэ һайжаруулхын тула үшөө ехэ ажал ябуулха шухала.

Ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ, шэнэ үеын совет хүниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ искусство, литература айхабтар ехэ үүргэ дүүргэдэг. Творческо союзуудай, театрнуудай культурын эмхи зургаануудай хүдэлмэриин һайн талань, ажалайнь дутагдалнууд элидхэл дотор тодорхойгоор харуулагдаба. Творческо союзуудта нүхэр ёһоной шүүмжэлгэ, өөрыгөө шүүмжэлгэ һулаар дэлгэрүүлэгдэнэ, тиимэһээ идейнэ талаараа һула зохёолнууд хэблэгдэнэ, баһал тиимэрхүү зүжэгүүд театрнуудта харуулагдана.

Ажахын, культурна байгуулалтада олониитын дүүргэдэг үүргэ улам дээшэлнэ. 25 мянган эдэбхитэдэй хабаадалсадаг ниитын 2 мянган организаци, 15 мянга шахуу ниитын инспектор, санитарна эдэбхитэд нютагай соведүүд, эмхи зургаан, предприятинуудай ажалда туһаламжа хүргэнэ. Ажалшадай ажаһуудалай хангалга һайжаруулха талаар зарим тэды ажал хэгдээ. Долоон жэлэй дүрбэн жэлэй туршада ажаһуудалай эрилтые хангаха хүдэлмэриин хэмжээн хоёр дахин ехэ болоо, олон ателье, мастерской, павильон нээгдээ, шэнэ, түрүү арга хэрэглэгдэдэг болоо.

Медицинскэ, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанудай, профсоюзай, комсомолой организацинуудай ажал дээрэ элидхэлшэ тогтохо зуураа, тэдэнэй дутагдалнуудые элирүүлэн шүүмжэлбэ.

Партиин үнинэй гэшүүндэ хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо

Советскэ Союзай Коммунис партиин үмэнэ габьяатай байһанайнь түлөө, ерэ наһа түйсэһэнтэйнь дашарамдуулан нүхэр **Алексеев** Николай Александровичта Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэ олгогдоо.

Н. А. Алексеев ленинскэ хуушанай гвардида, Коммунис партиин бии боложо байха үедэ ажаһуугшадай, ажаллагшадай, Владимир Ильич Ленинийе хараха, даалгабарииень дүүргэхэ зол хубитай байгшадай тоодо оролсоно.

Н. А. Алексеевэй бүхы ами наһаниинь большевигүүдэй партитай холбоотой. Тэрэ 1897 ондо партида ороо. Партиин II болон XXII съезднүүдтэ хабаадаа. «Рабочая мысль» газетын редактораар, ленинскэ «Искрын» хүдэлмэрилэгшөөр тэрэ хүдэлөө.

(ТАСС).

Л. И. Брежнев Иран ороо

МОСКВА, ноябриин 16. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев Тегеран орохоёо мүнөөдэр Москваһаа мордоо. Шахиншах Мохаммед Реза Пехлевиин уряалаар тэрэ албанай хэрэгээр Иран ошоо.

ТЕГЕРАН, ноябриин 16. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев һамгантаяа, тэрээнтэй суг ябалсаһан хүнүүд мүнөөдэр Тегеранда ерээ.

Шах Мохаммед Реза Пехлеви, Иранай шахиня, тэрэшэлэн Иранай гүрэнэй дээдэ зэргэтэ ажал ябуулагшад, тэрэ тоодо премьер-министр Асадолла Алям, дворой министр Хосейн Кодс Нахаи, гадаадын хэрэгүүдэй министр Аббас Арам болон бусад Мехрабадска аэродром дээрэ совет айлшаниие угтаа.

ТЕГЕРАН, ноябриин 18. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев Иранай шах Мохаммед Реза Пехлевитэй үсэгэлдэр уулзаа.

Хөөрэлдөөн хани халуун оршон байдалда үнгэрһэн байна.

Мүн энэ үдэр Л. И. Брежнев Пехлеви Реза шахай династиие байгуулагша Иранай мүнөөнэй шахай эсэгын хуурсаг дээрэ венок табяа. «СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневһээ» гэһэн үгэнүүд веногой улаа ягаан лентэ дээрэ бэшээтэй.

Иранай премьер-министр Асадолла Алям байрадань ошожо, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневтэй уулзаа.

Энэ уулзалгын үедэ хөөрэлдөөн болоо, Л. И. Брежневтэй суг ябалсаһан хүнүүд хөөрэлдөөнэй үедэ байлсаа.

Л. И. Брежневтэй Иранда байдаг түлөөлэлтын зургаануудые толгойлогшонорой танилсалгын ёһолол Голистан гэжэ ордон соо СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневэй байрада болоһон байна.

Зураг дээрэ: XXXII городской партийна конференцидэ хабаадагшад (зүүн гарһаа) нарин сэмбын фабрикын токарь И. К. Иванов, ЛВРЗ-гэй дизельнэ цехэй разметчик Б. С. Ринчинов, ЛВРЗ-гэй электрослесарь К. И. Ковалев, модо болбосоруулдаг комбинадай хүдэлмэришэн А. Г. Плеханов, ЛВРЗ-гэй фрезеровщик Д. О. Дармаев гэгшэд заседаниин забһарлалгада.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

КПСС-эй горкомой тоосоото элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэ

Промышленность болон барилгадахи дутагдалнуудые шууд түргөөр усадхаха

Үгэ хэлэһэн олон делегадууд городто хэгдэжэ байгаа барилга тухай, барилгын шанар, ябаса тухай дэлгэрэнгыгээр тогтоһон байна. — Баригдажа бэлэн тооной болоһон олохон сэр байра, промышленна объектнууд удаан саг соо ашаглалгада үгтэнэгүй. Гол шалтагааниинь гэбэл, эндэ «Сантехмонтаж» управлениин гэмээр хабсаралгын хүдэлмэри холо гээгдэнхэй,— гэжэ барилга хабсаралгын 6-дахи управлениин начальник нүхэр **Яхновецкий** тэмдэглэнэ. Имэ ушар Медведчиково шадар баригдаһан вокзал, түмэр-бетон зүйлнүүдые бүтээдэг заводой котельнэ, 2-дохи кварталда баригдаһан байрын гэрнүүд, мүн шэлэй заводой шэнэ барилганууд дээрэ үзэгдэнэ. Эдэ бүгэдэ тухай партиин горком, областной комитет мэдэжэ байбашье зохихо хэмжээ абаагүй.

Республика доторнай барилгын организацинуудай хүтэлбэрилэлгэ шэнэдхэн хубилгагдажа, Буряадай барилгын управлени һаяхан байгуулагдаа. Энэ тон зүб, һайн аша үрэ үгэхэ гэжэ найдагдана. Теэд энэ управлениин хажуугаар энээнэй мэдэлдэ ородоггүй «Бурятжелезобетон» гэжэ нэгэдэлые байгуулһанай хэрэг байгаа гээшэ гү? Минии һанахада, энэ нэгэдэлые Буряадай барилгын управлениин мэдэлдэ үгэбэл ажал хэрэгтэшье дээрэ һэн ха.

КПСС-эй горком тэрэнэй промышленно-транспортна таһаг барилгын шухала асуудалнуудые хүсэдөөр шиидхэнэгүй гэжэ 834-дэхи барилга-хабсаралгын поездын начальник нүхэр **Бугай** хэлэнэ. Городтохи барилга эмхитэй гуримтай болгохо, барилгые зүбөөр хүтэлбэрилхэ тушаа асуудал партиин горкомой пленум дээрэ харагдажа, һайн тогтоол абтаһан байгаа. Теэд энэ тогтоол мүнөө мартагданхай. Городтохи барилгын индустриальна бааза һүүлэй үедэ нилээд хүгжөө: түмэр-бетон зүйлнүүдэй заводууд, гэрэй барилгада хэрэглэгдэхэ томо панельнүүдые бүтээхэ завод гэхэ мэтэ бодхоогдонхой. Гэбэшье, барилга хуушанайнгаа зангаар лэ эмхидхэгдэнэ. Энээнии городой барилгые түсэблэлгэ дээрэ элитээр харуулжа болоно. Байрын гэрнүүд ямаршье хараа түсэбгүйгөөр эндэ тэндэ бодхоогдожо эхилнэ. Шэнэ гэрнүүдтэ магазин, элдэб мастерской нээхэ тусхай байранууд хараалагданагүй.

Манай коллектив энэ жэлдэ 3 хахад миллион түхэригэй барилга бодхоохо түсэбөө ноябрь һарада дүүргэхэ байна. Жэлэй дүүрэтэр үшөө 200 мянган түхэригэй барилга хэгдэхэ. Ерэхэ жэлдэ 4 миллион түхэригэй хүдэлмэри бүтээжэ шадахабди. Гэбэшье ерэхэ жэлэймнай түсэбые байгша онойхиһоо 1,5 миллион түхэригөөр бага болгохоор хараална. Энээниие бидэнэр буруу гэжэ һананабди. Тиимэһээ партиин обком, горком энэ асуудал зүбөөр шиидхэхэ хэрэгтэ туһалха зэргэтэй.

һүүлэй хоёр жэлдэ манай партийна организаци залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн анхаралаа табидаг болонхой. Юуб гэхэдэ ажалай партийна журам эбдэхэ ушар гол түлэб залуу коммунистнуудай дундаһаа гарана гээшэ. Саашадаа энэ асуудалда городской партийна организаци хододоо анхаржа байха ёһотой.

Городой, районуудай партийно-гүрэнэй хиналтын комитедүүдэй хэһэн хүдэлмэриин зарим тэды үрэ дүнгүүдтэ делегат нүхэр **Кочетов** үгэеэ зорюулна. Городой, мүн районуудай партийно-хиналтын комитедүүд байгуулагдаһан сагһаа хойшо нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Предприятинууд болон эмхи зургаанууд дээгүүр байгуулагдаһан партийна хиналтын бүлэгүүд, постнууд олон газарта эдэбхитэйгээр хүдэлнэ. Экономико хүгжөөхэ, доторой арга боломжонуудые хүсэд дүүрэнээр ашаглаха, продукциин шанар һайжаруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, материальна болон мүнгэн зөөри алмажа байха, социалис зөөридэ эзэн бусаар хандаха болон үрилтэ хэхэ ябадалтай эрид шангаар тэмсэхэ гэхэ мэтэ асуудалнууд хиналтын хүдэлмэрилэгшэдэй гол анхаралда байдаг.

Гэхэ зуура, манай хиналтын комитедүүд энэ хэрэгтэ олониитые үргэнөөр элсүүлжэ үшөөл шадаагүй, тиимэһээ зарим предприятинуудта хиналтын хүдэлмэри һулаар ябуулагдана гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэнэ. Илангаяа барилга дээрэ материальна болон мүнгэн зөөриие гамтайгаар гаргашалха, алмаха гурим муугаар сахигдана. Жэшээнь, барилгын гурбадахи управлениdэ мүнгэн зөөри ехээр үригдэнэ, ажалһаа гээгдэхэ, голодоһо гаргаха ябадал олоор үзэгдэнэ. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ энэ жэлэй түсэб эндэ арайхан гэжэ 66 процент дүүргэгдээд байнхай. Салингай ургалта ажалай бүтээсэын ургалтаһаа түрүүлжэ ябана. Эдэ бүгэдэһөө боложо дурсагдаһан управлени олзо доходтойгоор хүдэлхын оронд 150 мянган түхэригэй гарза хээд байна.

Тэрэшэлэн республикын томо предприятинууд болохо ЛВРЗ, мяханай комбинадташье голодоһо гаргагдаһанай шалтагаанаар олон мянган түхэригэй гарза хэгдэнэ, мүн худалдаа наймаанай предприятинуудта гүрэнэй зөөри үрихэ, хулгайлха ушарай гарадаг байһые үгэ хэлэгшэ хурсаар шүүмжэлбэ.

Эдэ бүхы баримтануудта бидэнэр, хиналтын хүдэлмэрилэгшэд, гол анхаралаа хандуулжа, эрид шууд тэмсэл саашадаа ябуулхабди гэжэ нүхэр Кочетов мэдүүлнэ. Энэ хэрэгтэмнай партиин горком, райкомууд, мүн партийна эхин организацинууд тодорхой туһаламжа хүргэхэ бэзэ гээд тэрэ үгэеэ түгэсхэнэ.

— Городой ажалшадай ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангаха талаар манай хүдэлмэридэ ехэ дутагдалнууд бии,— гээд делегат нүхэр **Хабалов** хэлэнэ. Нэн түрүүн городоо болбосон түхэлтэйгөөр бариха генеральна түсэб манай эрилтые хангаанагүй. Энэ генеральна түсэб 1950 ондо табигдаһан байгаа. Тиимэһээ тэрэ хуушараа гээшэ. Шэнэ генеральна түсэб табигдажа, 1964 онһоо бэелүүлэгдэжэ эхилхэ ёһотой.

Үшөө нэгэ шиидхэгдээгүй асуудал гэхэдэ, городой ажалшадай амарха газар түхеэрхэ ябадал болоно. Тиихын тула Үдэ голоор модо урадхуулхаяа болижо, тэрэниие ажалшадай амаралтын газар болгохо гэһэн шиидхэбэри үни хада абтаһан байгаа. Энэ голоор Улаан-Үдын шэлэй завод модо урадхуулдаг юм. Тэрэниие болюулха гэхэдэ, завод эрид арсажа байһаар. Тиимэһээ партиин обком, Зүүн Сибириин совнархоз энэ хэрэгтэ хамааралсаха болоно.

Тэрэшэлэн ажалшадай гэр байра бариха талааршье олон дахин хэлсэнэбди. Энэ хэрэг илангаяа мүнөө жэл ехэ муугаар ябуулагдана. Эндэ гансал барилгын организацинууд, тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэд сэхэ гэмтэй гээшэ. Тиимэһээ партиин обком, горком барилгын управлениин хүдэлмэриие онсо хиналта доро абаха зэргэтэй.

Барилгын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө гүрэнэй журам эбдэхэ ябадал үсөөн бэшэ гарадаг. Тэдэнэр горсоведэй, райсоведүүдэй гүйсэдкомуудай зүбшөөлгүйгөөр, проектгүйгөөр шэнэ барилга дуратай газартаа хэхээ һэдэнэ. Тингэжэ ажалшадай коммунальна ажаһуудалай хангалтада һаад хэхэ ушар олон дахин үзэгдөө. Городоо болбосон түхэлтэйгөөр, гоё һайханаар бариха хэрэгтэ олониитын эмхинүүд, партиин горком болон райкомууд онсо анхаралтайгаар хандаха ёһотой гээд нүхэр Хабалов хэлэнэ.

— Автотранспортын хүдэлмэрилэгшэдтэ анхарал ехээр хандуулагдаха ёһотой,— гээд делегат нүхэр **Арепьев** хэлэбэ.

— Автотранспорт манай республикын ажабайдалда ехэ үүргэ дүүргэдэг. Энэ жэлэйнгээ 10 һарын түсэб манай автотранспортна № 1-дэхи ажахы амжалтатайгаар дүүргэә. Гэбэшье манай хүдэлмэридэ ехэ дутагдалнууд үзэгдэһөөр. Гүрэнэй журам һула, ниитэ политическэ хүдэлмэри муугаар ябуулагдана. Эдэ бүхы дутагдалнуудые усадхахын тула манай партийна организаци ехэ хүдэлмэри ябуулжа байнхай.

Тиихын хажуугаар партиин горкомой зүгһөөшье анхарал хандуулагдаха зэргэтэй гэжэ хэлэхэ байнаб. Юуб гэхэдэ, манай ажахы барилга хэхэ өөрын материалнууд үгы юм. Теэд тиимэ барилга хэхэ шухала болонхой. Холын аймагууд ошодог автобусуудай шофернууд зориһон газартаа ерэхэдээ, унтаха байргүй байдаг. Мүн бусадшье барилга хэхэ хэрэгтэй байна. Энэ талаар бидэндэ туһаламжа хүргэгдэхэ бэзэ гэжэ бидэнэр найданхайбди.

Таряа хуряалгын үедэ манай автотранспорт ехэ хүдэлмэри хээ. Олон мянган центнер таряан гүрэнэй амбаарта шэрэгдэһэн байха. Гэбэшье, автомашиные дүүрэн хүсэн соонь ашаглаагүй байһан ушар олон үзэгдөө. Жэшээнь, бидэнэр таряа хуряалгын үедэ «МАЗ» маркын автомашинануудые хүдөө эльгээһэн байгаабди. Тиихэдэмнай «иимэ машинануудые шэгнэхэ шэгнүүргүйбди» гэһэн шалтагаанаар һөөргэнь бусааһан байха юм. Иигэжэ автомашиные хэрэглэхэ ябадал огто таарамжагүй, гүрэндэ ехэ гарза хохидол ушаруулна. Энээниие саашадаа хараадаа абаха шухала.

гаа. Энэ үүсхэлые нүхэр Кирилловэй бригада гаргаһан байна. Тэрэниие дэмжэгшэд мүнөө завод дотор үдэрһөө үдэртэ олошорно.

Заводой партийна организаци хүн зоной, илангаяа залуушуулай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулхын тула арадай дружинын хүсые эдэбхитэйгээр хэрэглэдэг болоо. Имэ зорилгоор тэрэнэй хүдэлмэри шэнэдхэгдэн табигдаһан юм. һургуулиин һаһанай үхибүүдэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха зорилгоор тусхай комисси хүдэлнэ. Энэ комиссиин хүдэлмэриин үрэ дүн һайн гэжэ тоологдодог.

Саашань нүхэр Петров элидхэл дотор хэлэгдэһэн шүүмжэлэл тушаа тогтохо зуураа, манай заводто ушардаг зарим дутуу дутагдалнууд гол түлэб бидэнэр, хүтэлбэрилэгшэдэй, гэмээр гарадаг, харин энээндэ хүдэлмэришэд ямаршье зэмгүй гэжэ тэрэ тодорхойлбо.

—Партийна эмхидхэлэй хүдэлмэридэмнай партиин горкомой, райкомуудай зүгһөө бага туһаламжа үзүүлэгдэдэг. Тиимэһээнь манай хүдэлмэридэ дутагдалнууд үшөөл гараһаар,— гэжэ нүхэр Петров хэлэнэ.

Партиин XXII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, манай заводой хүдэлмэришэд түсэбтэ долоон жэлэй табадахи жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэжэ, даабариһаа гадуур 250 мянган түхэригэй олзо гүрэндөө үгэхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэнхэй гээд тэрэ мэдүүлнэ.

Делегат нүхэр **Антакшинова** үгэ абажа, Улаан-Үдын Октябрьска районой ажалшадай дунда соёл сурталай хүдэлмэриин ябаса тухай тогтобо.

— Районой партийна организаци соёл сурталай хүдэлмэриие ажабайдалтай нягта холбоотойгоор ябуулхын тула ехэ оролдолго гаргаа гээд үгэ хэлэгшэ тэмдэглэнэ. Ажалшадай дунда коммунис ажалай мүрысөө дэлгэрүүлхэ хэрэг манай бүхы партийна организацинуудай ажал ябуулгын гол шухала зүйл болонхой.

Район дотор энэ мүрысөөндэ бүхыдөө 13 мянган хүн, 913 цех хабаадана. Мүрысөөн ажалай түрүүшүүлые үдэрһөө үдэртэ олошоруулна, үйлэдбэреэ һайжаруулха, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ шэнэ эдэбхи үүсхэл дэлгэрүүлнэ. Энэ олониитын хүдэлөөнэй түрүү зэргэдэ коммунистнууд жагсанхай. Мүнөө нарин сэмбын фабрикын бүд нэхэгшэ Т. Ковалевагай үүсхэлээр «Шинии хажууда муугаар хүдэлдэг ажалша байха ёһогүй» гэһэн уряал район доторнай үргэнөөр дэлгэрээ,—гээд тэрэ хэлэнэ.

Саашань үгэ хэлэгшэ ажалшадые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалга ехэтэй байһан тухай тогтоно. Энэ асуудал партиин райкомой зүбшэн хэлсэлгэдэ нэгэнтэ бэшэ табигдаһан юм. Энээнэй ашаар районой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Мүнөө хүтэлбэрилхы 52 хүдэлмэрилэгшэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд пропагандистнуудаар, лекторнуудаар, агитаторнуудаар хүдэлнэ. Энээнэй һайн ашаа үрэ бүгэдэндэ элитэ болонхой. Нүхэр Антакшинова энэ хэлэһэн үгэеэ тодорхой олон жэшээнүүдээр баталан харуулба.

Үгэ хэлэгшэ партиин горкомой ажал ябуулга тушаа хэлэхэ зуураа, хэдэ хэдэн шүүмжэлхы ажаглалта хэбэ. Партиин горком ниитэ-политическэ хүдэлмэриин түрүү дүй дүршэл согсолжо тараанагүй. Городой «Электромашина» заводто политическэ хүдэлмэри һайнаар ябуулагдадаг гэжэ дуулагшабди. Теэд тэндэхи партийна организациин хүдэлмэриин дүй дүршэлые согсолхо талаар юушье хэгдээгүй байна. Энэ дүй дүршэлтэй танилсажа, нютагтаа һайн юумэндэ һурахын оронд аяар Хабаровск, Ленинград болон бусад холын городуудта хүнүүдые эльгээхэ баатай болонобди. Мүн ажал хүдэлмэритэйгөө танилсахын, дүй дүршэлөө халан абалсажа байхын тула городой районууд болон предприятинуудай хоорондо харилсаа холбоо һайнаар байгуулха талааршье горком анхаралаа табиха зэргэтэй гээд нүхэр Антакшинова үгэеэ түгэсхэнэ.

— Хүн зоной дунда, илангаяа залуушуулай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие эрид һайжаруулһанай ашаар гэмтэ ябуулга хэхэ ушар городтомнай эрид үсөөрөө,—гэжэ делегат нүхэр **Слугинов** хэлэбэ. Гэбэшье энэ ушар манай һанаа амархан байха шалтаг түрүүлхэ ёһогүй. Юуб гэхэдэ, гэмтэ ябуулга хэхэ ушар үшөөл тохёолдоһоор.

Илангаяа ЛВРЗ-эйн, хүдөө ажахын институдай коллективүүдэй дундаһаа архидаха, хулигаантаха ябадал олон гарана гэжэ баримтанууд гэршэлнэ.

Залуушуулай, илангаяа һургуулиин үхибүүдэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эрид һайжаруулха, энэ талаар коллективүүдэй, һургуулинуудай, комсомолой организацинуудай харюусалгые дээшэлүүлхэ эрилтэ табихаһаа гадна, илангаяа үхибүүдээ хүмүүжүүлхэ талаар түрэлхидэй харюусалгые эрид дээшэлүүлхэ шухала гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэнэ.

Делегат нүхэр **Бурланов** городой һургуулинуудай ажал хүдэлмэриин үрэ дүн тухай хэлэхэ зуураа, дунда һургуулинуудай һурагшадай үйлэдбэриин һуралсал тухай онсо тогтобо. Промышленна предприятинууд һургуулинуудта һуралсалай цехүүдые, хүдэлмэрилхэ газар гаргажа үгэхэ ёһотой юм. Городой түрүү предприятинууд, жэшээлхэдэ, «Электромашина», шэлэй заводууд һургуулинуудта ехэ туһаламжа үзүүлдэг. Теэд зарим предприятинууд энэ талаар зааханшье анхаралаа хандуулдаггүй. Энээнһээнь боложо һурагшадай үйлэдбэриин һуралсал таһалдахабаатай болодог. Партиин горком, райкомуудшье энэ талаар һургуулинуудта биратай туһаламжа үзүүлнэгүй.

Ажабайдалтай һургуулиин холбоо барисаа бэхижүүлхэ Хуулиие бэелүүлхын тула городой һургуулинуудай урда шиидхэгдээгүй олон зорилгонууд бии. Эдэ зорилгонуудые дүүргэхэ хэрэгтэмнай городой, илангаяа предприятинуудай партийна организацинууд бидэндэ горитой туһаламжа хүргэхэ ёһотой гээд үгэ хэлэгшэ мэдүүлбэ.

КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй һүүлээр Буряадай драматическа театр репертуараа шэнэлхэ талаар ехэ оролдолго гаргаа. Гэбэшье театрай хүдэлмэридэ ехэ дутагдалнууд байһаар. Энээндэ делегат нүхэр **Балбаров** үгэеэ зорюулна. Хүдэлмэришэн анги, партийна организаци, һургуули гэхэ мэтэ олон темэнүүд театрай сценэ дээрэ һуурияа олоногүй. Энээнэй шалтагаан гэхэдэ, манай драматургнууд энэ темэдэ зохёол бэшэдэггүй байна гэжэ үгэ хэлэгшэ шүүмжэлнэ.

Театр гурбан областьнуудые (Эрхүү, Шэтэ, Буряадай Республика) хангадаг юм. 11 һарын туршада гастрольдо ябадаг. Энэ ушар уран һайханай ехэ зохёол бүтээлгэдэ һаад тохёолдуулдаг байна. Мүн мүнгэн зөөришье дуталдана. Тиимэһээ манай театрта мүнгэн зөөрөөр туһалхые дээдэ зургаануудые гуйха шухала гэжэ нүхэр Балбаров эрилтэ табина.

Ургажа байгаа үетэниие хүмүүжүүлхэ хэрэг партийна организацинуудай гол анхаралда байха ёһотой,— гэжэ 5-дахи домоуправлениин парторганизациин секретарь нүхэр **Синяков** хэлэнэ. Буряадай хүдөө ажахын институдай студентнүүдэй дунда ниитын гурим эбдэхэ, хулигаан аашаа гаргаха ушар олон үзэгдэдэг. Гэбэшье эндэхи хүтэлбэрилэгшэд, багшанарынь энээн тушаа һанаата болодоггүй янзатай. Ажал хүдэлмэридөө хайша хэрэгээр хандадаг, ниитын шүүмжэлэлдэ оробошье, бии байһан дутагдалнуудаа усадхаха тушаа оролдодоггүй хүнүүдтэ КПСС-эй горком шанга хэмжээнүүдые абадаггүй, тэдэнтэй эбсэниоод байха ушар гарана.

Республикын Верховно сүүдэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **Морокова** үгэ хэлэхэ зуураа, городой зарим хүтэлбэрилэгшэдэй дунда ажал тухай хуули хазагайруулха ябадал дээрэ тогтобо. Гадна гэмтэ ябадалнуудые үсөөрүүлхэ, хүн зониие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ конференциин делегадуудай анхарал хандуулба. Энэ хэрэгтэ нүхэрэй сүүдүүд онсо үүргэ дүүргэхэ ёһотой гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ. Харин олохон предприятинуудаар, эмхи зургаануудаар нүхэрэй сүүдүүд муугаар хүдэлдэг, тэдэнэй хүдэлмэреэр партийна, профсоюзна организацинуудай хамааркадаггүй байһаниинь гэмтэлтэй.

Нарин сэмбын фабрикын хүдэлмэрилэгшэ, РСФСР-эй габьяата уралан нарижуулагша нүхэр **Ивановто** үгэ үгтэнэ. — Манай фабрикын коллектив 3-дахи кварталай дүнгөөр Зүүн Сибириин арадай ажахын Совнархозэй, профсоюзуудай Буряадай областной совнархозэй дамжуулгын Улаан туг абажа, 32-дохи городской партийна конференци угтаа. Тоосоото үе соо фабрика дээрэ шэнэ янзын бүд нэхэгдэдэг болоо, продукциин шанарынь нилээд һайжараа, өөрынь үнэ сэн хямдараа. Фабрика дээрэмнай коммунис ажалай һургуули байгуулагдаад хүдэлжэ эхилээ. Мянга гаран хүнүүднай ажаллажа байгаад элдэб һургуулинуудта һуралсажа, эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ. Манай фабрика дээрэ уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын хүдэлмэри үргэн далайсатай болоjо байна. Энэ жэлдэ цехүүдээр уралан нарижуулгын конкурс-эстафетэ үнгэрэгдэжэ, 140 гаран дурадхалнууд орожо, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэһэн байха. Би өөрөө долоон жэлэй туршада 36 мянган түхэриг алмалта үгэхэ 30 дурадхал оруулха түсэбөө амжалтатайгаар бэелүүлжэ байнаб. Фабрика дээрэ 17-дохи жэлээ хүдэлжэ байхадаа, өөрынгөө мэргэжэлдэ 16 хүниие һургааб. Иигэжэ долоон жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ өөрынгөө хубитые оруулнаб.

— Городой промышленна предприятинуудаар 20 гаран мянган комсомол — залуушуул ажаллана. Коммунис ажалай ударнигуудай дунда хоёр мянгаад комсомолнууд тоологдоно. Энэ үндэр нэрэ зэргын түлөө тэмсэдэг комсомол-залуушуулай 492 бригаданuудай 211-иинь коммунис ажалай нэрэтэй болонхой,—гэжэ ВЛКСМ-эй горкомой секретарь нүхэр **Цыбиндоржиев** хэлэнэ. Партийна организацинуудай комсомолой хүдэлмэреэр һонирходоггүй, тэдээндэ хододоо туһалжа байдаг газарта комсомолой организацинууд һайнаар хүдэлнэ. Энээн тушаа «Электромашина» заводой комсомолой организациин хүдэлмэри элитээр гэршэлнэ. Гэбэшье городой олохон партийна организацинууд, илангаяа барилгын 3-дахи, 5-дахи управлениин, мебельнэ фабрикын партийна организацинууд залуушуулай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха тушаа һаналаа табинагүй. Энээн дээрэһээ боложо эндэхи залуушуулай журамынь һула, түсэб даабаряа дүүргэхэгүй ушар үзэгдэдэг. Саашадаа партийна организацинууд комсомолой хүдэлмэридэ анхаралаа хандуулжа, тэдэнэртэ бодото туһаламжа үзүүлжэ байха болоно.

Уран зохёолшод, «Байгал» журналай редакци, Буряадай номой хэблэл тушаа элидхэл соо хэлэгдэһэн шүүмжэлэл тон зүб гэжэ поэт **Хилтухин** тэмдэглэбэ. Коммунис парти литература хүгжөөхэ асуудалда ехэ анхаралаа хандуулдаг болонхой. Манай үеын хүдэлмэришэд тухай, ажалай баатарнууд тухай гоё һайхан, гүн удхатай зохёолнуудые байгуулха гээшэ уран зохёолшодой гол зорилго болоно. Республикадамнай 37 Социалис Ажалай Геройнууд бии юм. Тиихэдэ уран зохёолшодой Союзай 37 гэшүүд байха. Зохёолшо бүхэнэй ажалай нэгэ Герой тухай очерк, повесть бэшэбэлни тусхай суглуулбари гаргажа болохо байгаа. Теэд иимэ юумэ байхагүй. Илангаяа залуу поэдүүд, уран зохёолшод мүнөөнэй байдалаар һонирхоногүй, манай сагай ажабайдал шэнжэлнэгүй. Манай уншагшадай дунда үхибүүд олон гээшэ. Теэд тэдэнэртэ зорюулагдаһан номууд зохидоор, һанаа сэдьхэлынь татамаар гоё һайханаар хэблэгдэнэгүй. Уран зураашад хомор гэжэ шалтагаан барижа номой хэблэлэйхид үхибүүдэй уншаха номуудые тэды зэргэхэнээр лэ толилжо гаргадаг.

Трибуна дээрэ республикын Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи профессионально-техническа гэгээрэлэй управлениин начальник нүхэр **Томин**. Мүнөө үедэ профессионально-техническэ училищинуудта 6 мянга шахуу залуушуул һуралсажа 48 мэргэжэл шудална. Колхоз, совхозуудай хүдэлмэришэдэй 20—30 процентнь имэ училищинуудые дүүргэгшэд болоно. Мүнөө һурагшадай дунда һуралсалда, ажабайдалдаа коммунис ёһоор хандахын түлөө мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. 119 бүлэг һурагшад коммунис ажалай бригадануудай нэрэ зэргэ олохын түлөө бэеэ зэһэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй һүүлээр профессионально-техническэ училищида һуралсагшадай дунда соёл сурталай хүдэлмэри нилээд һайжараа, гүн удхатай, һонирхолтойгоор ябуулагдадаг болоо. Пленумэй тогтоолоор хөөрэлдөө, лекци, элидхэл болоһон байна. һуралсалай шэнэ жэлһээ эхилжэ бүхы училищинуудта обществоведени заагдадаг болоо. Үнгэрһэн жэлдэ эстетическэ хүмүүжүүлгын асуудалнууд шудалагдажа эхилһэн байгаа. Теэд энэ хэрэгтэмнай зарим бэрхэшээлнүүд, дутуу дутагдалнууд үзэгдэнэ гээшэ. Нэн түрүүндэ эдэ предмедүүдые зааха багшанар дуталдана, хүдөөгэй училищинуудта оройдооshье байхагүй. Энэ талаар артистнарай, уран зураашадай, хүгжэмшэдэй, хүгжэмэй училищиин багшанарай ниитын гуримаар манда туһалбалынь ехэл һайн байгаа. Энээн тушаа партиин горком, культурын министерство бодожо үзэхэ зэргэтэй.

Тэрэшэлэн училищинуудта эрдэм мэргэжэлтэй, дүй дүршэлтэй мастернууд үсөөн гээшэ. Мүнөө хүдэлжэ байгшадай хахадынь шахуу тусхай эрдэм мэргэжэлгүй зон байха юм. һуралсагшадай практика гарадаг предприятинуудшье энэ хэрэгтэ ёһотоор туһалнагүй.

һүүлээр городой партийна орг[...]ци хүн зониие хүмүүжүүлха[...] лаар зарим тэды юумэ х[...] һаань, манай һанал хангагда[...]гүй. Пленумэй шиидхэбэриие [...]нэр үшөөл хангалтагүйгөөр д[...]нэбди.

Соёл сурталай хүдэлмэри [...]гаая студентнүүдэй, залуушу[...] дунда муугаар ябуулагдана [...] үгэ хэлэгшэ тэмдэглэнэ.

Зүүн Сибириин библиотекын [ин]ститут—шэнэ һургуули мүн. [...] тиимэ дээрэһээнь энэ һургу[...] партиин горкомой, мүн обкомо[...] зүгһөө ехэ анхарал хандуула[...] байгаа гэжэ һанагдахаар һэн. [...] тиимэ анхарал хандуулагдаа[...] Дээдэ һургуулиин багшанар [...] эрдэмтэдые суглуулжа, тэдэнэй [...] тодорхой зорилгонууд табигда[...] Багшанар болон эрдэмтэдые з[...]даа суглуулжа хэһэн сугла[...] бидэнэрэй эрилтые ханганагүй.

Тэрэшэлэн городой интелл[...]циин дундашье хүмүүжүүлгы[...] дэлмэри бирагүйгөөр ябуула[...] Эдэ бүгэдэ горкомой болон об[...]шье зүгһөө, тэдэнэй соёл су[...] таһагуудай зүгһөө халирхайга[...] тэлбэрилһэнэй үрэ дүн мүн[...] Эдэ бүхы дутагдалнуудые у[...]гада шэнээр һунгагдаһан гор[...] анхаралаа хандуулха ёһотой.

—Железнодорожно районой [...]шад һүүлэй хоёр жэлэй тур[...] сэбһөө гадуур 4 миллион тү[...] продукци гаргажа, тэрэ тоо[...] миллион киловатт-час электр[...]ги үйлэдбэрилжэ, 14 паровоз [...] барилжа городской партийна [...]ренциие угтаба. Энэ үедэ ра[...] предприятинуудаар 27 шэнэ [...] продукци үйлэдбэрилэгдэдэг [...] Локомотив-вагон заһабарилдаг [...]дойхид электровоз заһабарил[...]далаад, мүнөө тепловоз заһаба[...] боложо байна. Байгша оной 1[...]рын түсэб районой предприя[...]даар 100 гаран процент дүү[...]жэ, түсэбһөө гадуур 1 [...] үлүүтэй түхэригэй продукци [...]даа. Теэд үшөө ехэ юумэ хэх[...]тай байгаабди,—гээд партиин [...]лезнодорожно райкомой секр[...] нүхэр **Долбеев** үгэеэ эхилнэ.

КПСС-эй горкомой хүдэл[...] олохон дутагдалнууд бии [...] Нэн түрүүндэ ажахые, үйлэд[...]юрэнхыгөөр хүтэлбэрилдэг, [...]римтануудаар һонирхоод лэ хүд[...]ришэдые обёордоггүй. Горком[...] һагууд элдэб саарһа зохеожо[...] мэдээнүүдые суглуулжа, үнэ[...]гаа барана. Бидэнэр сугла[...]нүүдые зарлажа һуранхайбди. [...] предприяти, эмхи зургаа[...] ябажа, хүдэлмэришэдтэй хөөрэ[...] сагаа олодоггүйбди.

һүүлэй үедэ манай районой [...]тийна организацинууд хүдэлмэ[...]шэдэй, алба хаагшадай ажа[...] газарта хүмүүжүүлгын хүдэ[...] ябуулха тушаа зарим хэмжээ[...] абажа байна. Зунай үедэ [...] агитталмайнууд хүдэлөө, Гэбэ[...] лекторинууд ажаллана. Гэбэшье [...] хэрэгтэ городской, районно Сов[...] һулаар хабаадалсана. Тэдэнэр [...]дынгөө хүдэлмэридэ ажал[...] хабаадуулдаг болохо тушаа һа[...] табинагүй.

Манай райондо ниислэлэй х[...]мэришэдэй олонхинь ажаһ[...] гээшэ. Теэд городой творческо [...]низацинуудай түлөөлэгшэд— зохёолшод, уран зураашад [...] үсөөн үзэгдэдэг. Тэдэнэр м[...] коллективүүдтэй холбоо барисаа[...]гатай, ажал хүдэлмэриинь, ажа[...]далынь мэдэдэггүй байха.

Райондомнай һургуулиин ба[...]га гээгдэжэ ябаһаар. Мүнөө үед[...] мянга гаран үхибүүдэй һурал[...] байхада, манай һургуулинуудта [...] мянган үхибүүдэй һуури бии [...] Энээн дээрэһээ боложо һура[...] хоёр халаанда эмхидхэгдэхэ ба[...] бологдоно. Хэшээлэй һүүлээ ал[...]гэн хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һу[...]шадай дунда ябуулхын аргагүй. [...] асуудалда партиин горком, гор[...]дэй гүйсэдхэхэ комитет һаналаа [...]бижа, болохо хэмжээнүүдые аб[...] бэзэ гэжэ найдагдана.

Конференци дээрэ БПСС-эй об[...]мой секретарь нүхэр **Модогоев** д[...]гэрэнгы үгэ хэлээ.

Удаань конференци зүбшэн хэлэ[...]һэн асуудалаараа дэлгэрэнгы ши[...] хэбэри баталан абаа.

XXXII городской партийна конференциин зал соо.

Ф. СОРОКИНОЙ фо[то]

Ажал—коммунис ёһоор хүмүүжүүлгын хүсэтэ зэбсэг

— Ажалшадые коммунис ёһоор, ниитын ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ гэһэн партиин ЦК-гай июниин Пленумэй заабариие манай ЛВРЗ-эйн партийна организаци үдэр бүриингөө ажал ябуулгада хүтэлбэри болгоно,— гээд делегат нүхэр **Петров** үгэеэ эхилбэ. Ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр хабаададаг болоо, мүн хүдэлмэришэд мүнөө жэл хэзээ хэзээнэйхиһээ олоороо политическэ, экономическа һуралсалда ябана. Заводто гансахан коммунис ажалай һургуулинууд олоор байгуулагдаа. Политическэ һуралсал заводой, цехүүдэй ажабайдалтай нягта холбоотойгоор ябуулагдана гэжэ үгэ хэлэгшэ хөөрэбэ.

Жэшээнь, электромышиныn цехые абаад үзэе. Цехэй хүдэлмэришэд коммунис ажалай һургуулида һуралсана. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ асуудал шудалжа, тэдэнэрэй энэ темые һайнаар, гүнзэгыгөөр ойлгожо абаһыень нэгэ иимэ жэшээ дээрэһээ харуулхада болоно. Мүнөө тэдэнэр ажалай нормые шэнээр хаража үзөөд, тэрэнээ нэмээхэ гэһэн үүсхэл гар-

Партийна хүтэлбэриин онол аргые шэнэдхэн һайжаруулха

«Электромашина» заводой кран бүтээдэг цехэй парторганизациин секретарь, слесарь нүхэр **Мостовской-Голубенко** партиин городской комитедэй хүдэлмэриин онол арга хурсаар шүүмжэлбэ. Манай партиие байгуулагша Владимир Ильич Ленин ямаршье бэрхэ сагта хүдэлмэришэдтэй, таряашадтай уулзажа, хөөрэлдэхэ сагаа олодог байгаа. Харин КПСС-эй горкомой, райкомой секретарьнууд предприятинуудаар ябаха сагаа олоногүй гээшэ ха. Хоёр жэлэй туршада горкомой секретарьнуудые бидэнэр завод дээрээ хараагүйбди. Ажалшадһаа таһар[...], кабинет соогоо һуужа, тоо мэдээнүүдые суглуулжа хүтэлбэрилхэ гээшэмнай партийна хүтэлбэриин ленинскэ ёһо гуримда огто таарахагүй ябадал болоно. Энээн тухай манай хүтэлбэрилэгшэд мэдэжэшье байбал, болохо тобшолол хэнэгүй.

Залуушуулые хүмүүжүүлгэдэ ехэ дутуунууд ушарна. Бидэнэр тэдэниие ажал хүдэлмэридэ дуратайгаар, аха нүхэдэйнгөө бүтээһэн ажал хэрэг хүндэлхөөр мууса хүмүүжүүлнэбди. Энээн дээрэһээ боложо зарим залуушуул даалгагдаһан хэрэгтээ хайша хэрэгээр хандадаг, элдэб аашa гаргадаг байха юм. Саашадаа партиин горком хүдэлмэриингөө онол арга бүри һайжаруулжа, ажалшадтай холбоо барисаагаа бэхижүүлжэ байха зэргэтэй.

— Тоосоото үе соо городской партийна организаци промышленна предприятинуудай экономико хүгжөөхэ, коммунис ажалай түлөө мүрысөө дэлгэрүүлхэ тушаа зарим тэды хүдэлмэри ябуулһан байна. Гэхэтэй хамта КПСС-эй горкомой хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдалнууд бии гээшэ,—гэжэ Улаан-Үдын мелькомбинадай директор нүхэр **Оглоблин** хэлэнэ. Жэшээлхэдэ, түмэр замаар ерэһэн ашаа буулгаха, вагонуудта ашаа тээхэ хүдэлмэри хаража үзэе. Заудинск станци дээрэ нооһо угаадаг фабрикын, түмэр-бетон зүйлнүүдые бүтээдэг заводой, мебельнэ фабрикын захилаар ашаа үдэршье, һүнишье ерэжэ байдаг. Теэд эдээниие буулгахада олон бэрхэшээлнүүд ушардаг: эдэ предприятинуудай хүдэлмэришэдые дүрбэн халаанда хүдэлгэхэ аргагүй юм; томо ашаануудые буулгаха механизм дуталдажа нилээд саг миин барагдана, тиигэжэ гүрэндэ ехэ яла түлэдэг байна бшуу. Тэрэшэлэн хэрэгтэй болоходо ашаа тээхэ вагон хүртэдэггүй, энэ үедэ хоосон вагонууд ондоо предприятинууд дээрэ эльгээгдээд тээхэ ашаагүй дээрэһээ зогсожо байдаг. Эдэ дутагдалнуудые хайшан гэжэ усадхалтайб гэбэл городто ашаа тээхэ, буулгаха тусхай конторо байгуулжа, тэрээндэ хэрэгтэй машина техникэ, хүдэлмэришэдые даажа үгэбэл һайн байгаа. Энэ асуудал шиидхэхэ саг ерэнхэй.

Мелькомбинадые шэнэдхэн үргэдхэхэ асуудал мүнөө зургаадахи жэлээ шиидхэгдэнэгүй. Энээн дээрэһээ боложо ажал хүдэлмэридэмнай, илангаяа энэ жэлдэ ехэхэн бэрхэшээлнүүд үзэгдөө. Юуб гэхэдэ бии байһан складууд, элеватор, сушилка энэ намартаа республикын колхоз, совхозуудһаа ороһон таряа талха сэбэрлэжэ, хатаажа үрдидэггүй байба. Хэрбээ урда жэлнүүдтэ ороһо таряанай тиимэ ехээр ородоггүй байхада комбинадые үргэдхэхэ тушаа асуудал шангаар табигдадаггүй байһаниинь мэдээжэ байбашье, саашадаа энэ байдалтай эбсэхын аргагүй болонхой.

— Элидхэл дотор городой барилгадахи дутагдалнууд тушаа ехэ анхарал хандуулагдаа,—гээд делегат нүхэр **Паршин** үгэеэ эхилнэ. Энэ алдуу эндүүнүүд юун гээшэб гээд хараад үзэхэ болоо һаа, дүүргэгдэхэеэ байһан шухала барилгануудта мүнгэ зөөриеэ элсүүлхэ гэһэн партиин ЦК-гай заабариие эбдэһэн ябадал болоно гээшэ. Энэ юунһээ болоноб гэбэл, барилга хэхэ түсэбүүд материально-техническэ арга боломжонуудтайгаа, хүдэлмэришэ хүсэ элсүүлхэ хэрэгтэй холбоогүйгөөр табигдана.

Тэрэшэлэн партиин горком болон обкомой зүгһөө барилгын организацинуудта бодото туһаламжа хүргэгдэнэгүй. Энээниие гэршэлжэ нэгэ иимэ жэшээ харуулая. Манай хэдэ хэдэн барилгануудые тусхай хиналта доро абаабди гээд партиин обкомой барилгын, городой ажахын таһаг бидэндэ зааһан байгаа. Теэд энээнэйнь һүүлээр эдэ барилгануудта үшөө ехэ дутагдалнууд үзэгдэг болоо. Материалнууд болон хүнүүдээр оройдоо хангагдахаяа болишоо. Предприяти ошожо, тодорхой туһаламжа хүргэхын оронд хонходолгын хүсэндэ найдаха зан горкомой промышленность даадаг секретарь гаргана. Иигэжэ хүтэлбэрилхэ гээшэ огто таарамжагүй гээд үгэ хэлэгшэ шүүмжэлнэ.

Партиин горкомой ажал ябуулгадахи дутуу дунданууд тушаа делегат нүхэр **Бадмацыренов** хэлэбэ. КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур
1963 оной ноябрийн 19.

Колхозуудай
рото-һунгуулиин
иуудые угтуулан

АРТЕЛИИН УСТАВ НАРИНААР САХИХА

удахагүй жэл дүүрэжэ, ухэнэй правлени өөһэдын худэлмэри тухай үргэн үүдэйнгээ урда тоосохо, дабарииe ямараар харюулхарагдаха.

ье мэдэһээр колхозуудай бүхэн нэн түрүүн хүдөө ртелиин Уставые хүдэлмэлбэри болгожо, олониитын үшэглэн, ажалаа ябуулха шүүдэй хамтын суглаан шэн хэлсэгдэжэ абтаһан, ай гүйсэдкомдо баталагдааа багаханшье хазагайлохогүй. Юуб гэхэдэ, хүин артелиин Устав гээшэозой, мүн бүхы гэшүүбайдалай, ажал хүдэлмэойл хуули бшуу. Тиимэһээ лхозник гү, али ямар нэгэшье хүн бүхэн энэ Устаые нарин нягтаар сахиха а юм.

жахын артелиин Уставай зэргэ һайнаар сахигдаһээл колхозой экономиэлтэ ехээр дулдыдаха, үр гэшүүдэй һуудал байдал арха ушартай. Эдэ бүгэдаа абаха, хүдөө ажахын Уставай эрилтые бүдүүлиайруулха ябадалтай эрид нээндэ гэмтэй хүнүүдые харюусалгада хабаадуулха и, правительствамнай нэзаадаг байна.

ура зарим колхозуудта хүн артелиин Уставые бүхазагайруулжа, хамтын арахагүй ябадал гаргаһан л үсөөн бэшэ үзэгдэнэ.

шэ октябрь һарада манай прокуратурын хүдэлмэриын үйлэдбэриин управлеозуудта Уставай хэр зэржа байһые, олониитэдэ ажалаа хүтэлбэрилхэ талаар артелиин правленинүүдэй ямараар хүдэлжэ байһые шалгаа. Энэ талаар ехэхэн дутагдалнууд элирүүлэгдэһэн байна.

Түбхын түрүүн ямар дутагдалнууд ушарнаб?

Хэнэйшье мэдэһээр, бүхы гэшүүдэй хабаадалгатай хамтын суглаан — колхозой эгээн дээдэ засаг болоно бшуу. Тиимэһээ колхозой ажахын болон доторой бүхы шухала асуудалнууд имагтал хамтын суглаан дээрэ хэлсэгдэжэ, олоной дуугаар баталагдадаг ушартай. Хүдөө ажахын артелиин Уставай ёһоор колхозой бүхы гэшүүдэй гү, али тэдэнэй түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн хамтын суглаан һарадаа 2-һоо үсөөн бэшэ зарлагдаха зэргэтэй. Теэд эндэхи олохон колхозуудта гэшүүдэй хамтын суглаан тон үсөөн зарлагдана. Үнгэрхэдөө шухала шухала асуудалнуудые шиидхэхын тула правлениин зүблөөнүүдшье хаһа саатаа болодоггүй байна. Энээнһээ болоод гэшүүдэй хуулита эрхэеэ эдлэхэ хэрэгтэ таарахагүй ябадал гаргагдана, олониитын хүсэндэ түшэглэн, ажал хүдэлмэри ябуулха гэһэн эрилтэ сахигданагүй.

Тусхайлан хэлэбэл, энэ жэлэй 10 һарын туршада «Родина» колхозой правлениин зүблөөн оройдоо 6 дахин зарлагдажа, хамтын суглаан миил хоёр дахин болоо. «Дружба» колхоздо правлениин зүблөөн 8 дахин зарлагдаа нэрэтэй.

— Бидэ правлениин зүблөө һара бүри зарлаад, хаһа сагтань үнгэргэжэ байдагбди,—гэжэ «Красный Октябрь» колхозой түрүүлэгшэ П. Очиров тордиһогүй хэлэнэ.

Саарһа дансыень уудалаад үзэхэдэ, жэлэй эхинһээ хойшо правлениин зүблөө үнгэргэһэн тухай оройдоо 4 протокол олдоо. Энэ тон шухала хэрэгтэ иимэ харюусалгагүйгөөр хандаха, колхозой демократиие тоохогүй гээшэ яашье зохихогүйл.

Зарим газарта «Колхозуудта ниитын малай тоо толгой зүбөөр бүридхэхэ, гарза хоролтогүйгөөр харууһалха тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1961 оной сентябриин 3-най тогтоол хүсэд бэелүүлэгдэнэгүй.

Тэрэшэлэн Уставай эрилтые сахиха талаар колхозуудай шалгалтын комиссинууд ехэ зорилго дүүргэнэгүй. Тэдэнэр миил ёһо тэдысэ һунгагдаад, юушье хэнэгүй шахуу. «40 лет Октября» колхоздо шалгалтын комиссиин түрүүлэгшээр Доржо Цыренов һунгагданхай. Энэ комисси жэлэй эхинһээ хойшо нэгэдэхи кварталай соо оройдоо 1 дахин шалгалта хэһэн нэрэ зүүгээд, ажалаа хизаарлаа. «Коммунизмын зам» колхоздошье (комиссиинь түрүүлэгшэ Балдан Цыбиков) шалгалта хэгдээгүй.

Санагын «Коммунизм» колхоздо шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ Дамажап Цыденов хамтын суглаан дээрэ жэлэй хоёрдохи кварталай шалгалтын дүн тухай элидхэхэ аад, архи залгяад, шал һогтуу ерэжэ, энэ шухала асуудал зүбшэн хэлсэгдэнгүй үлөө. Мүнөөшье хүрэтэр шалгалтынь дүн олоной үзэмжэдэ табигдаагүй байһаар.

Хубиин ажахыда үхэр мал хэтэрхы олоор барижа, хүдөө ажахын артелиин Устав бүдүүлигээр хазагайруулха ябадал баһал үзэгдэһөөр. Олонхи колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэнэр, хүдөөгэй болон сомоной шье Соведүүд хэнэйдэ хэдэн толгой, ямар малай бии байһаниие хүсэд мэдэнэгүй. Нарин, шанга хиналтагүй байһаниие һамбаашалан, зарим хүнүүд хубиингаа ажахыда хэтэрхы олон мал бариад, хамтын ажалда хабаададаггүй байна. Хэтэрхэдээ, тэдэнэр ниитын журам эбдэжэ, өөһэдынгөө малда колхозой үбһэ тэжээл, ороoһо талха хулууха эдюулдэг. Жэшээнь, «Мир» колхозой хонишон Д-Н. Бумбуев үмсын 4 томо бодо мал, 5 хони, 2 ехэ гахай отарадаа бариад, колхозой хонидто үгтэһэн тэжээл дээрэ убайгүйгөөр эдеэлүүлжэ, тэдэнээ тэө арьбантай, бүтүү бөөрэтэй болгоо. Харин тэрэнэй харадаг хэдэн зуун хонидынь үргэдэг, туранхай, зариманиинь үхэжэ байна. Мүн «Красный Октябрь» колхоздо В. Дымбеев, А. Бутина, Б. Цыремпилова, Б. Ринчинов гэгшэд тус тустаа—хубиингаа ажахыда 5—7 эбэртэ мал, 6—8 хони бариад һуунад. Иимэрхүү жэшээнүүдые дурдаха болоо һаа олон. Тиимэһээ зарим колхозуудта үмсынь малай тоо ниитынхиһээшье үсөөн бэшэ байна ха юм.

Колхозой газар дээрэ зоргоороо болоо, үмсынгөө малда үбһэ сабшаха, харуулгүйе һамбаашалан хээрын обин дээрэһээ ороoһо хулууха баримтануудшье гарадаг. Зарим колхозуудта хүтэлбэрилэгшэдынь эндэ, тэндэһээ хулгайлһан машинын запасной часть, резинэ элдэб зонһоо «хормой доогуур» худалдажа абанг.

Энэ мэтээр Устав хазагайруулһан ушар колхозой хамтын суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэнэгүй, гэмтэ нюурнуудынь хуулиин харюусалгада хабаадуулагданагүй. Тиимэһээ хүдөө ажахын Уставые багаханааршье хазагайруулха ябадалые эрид усадхаха шухала.

Н. Жамбалов,
Зэдын аймаг хоорондын прокурор, 1-дэхи классай юрист.

Һү һаалиин түрүүшүүлһээ жэшээ абагты

Жэлэй түсэб—декабриин 5-да

һарын тэн боложо, дүүрэхэ саг улам дүайна.

һээ мүнөө колхоз, дай фермэ, гүүртэ бүэмтэй шангаар хүдэһааха, гүрэндэ худалсэбөө заабол дүүргэа шармайн оролдожо инь ойлгосотой.

Эрхирэгэй совхозой отделениин Арбижамынхид муу бэшээр байна. Эдэнэр гановхоздоо бэшэ, бүхы дын үйлэдбэриин уп ин түрүү фермэнүүдэй родог юм. Энээниие н тэмдэг—совхозой ин, парткомой дам- Улаан туг фермын улан соо жэлэй эхиншо ходо байдаг.

лэй үнгэрһэн 3 квар һааха түсэбөө үлүүргэжэ, 10 һарада хамцентнер һү һаагаабди. дүрбэдэхи кварталдааа алдахагүйл һанаа—гэжэ фермые даагту коммунист Цыден хөөрэнэ.

фермын һаалишад һү элэйнгээ түсэб декаб болотор заабол дүүрилготой. Харин зарим улынь мүнөө жэлэйна дүүргэнхэй. Жэшээлалишан Елена Базаржапова жэлэй 10 һарын туршада үнеэн бүриһөө 2263 литр һү һаагаа гэхэ гү, али жэлэйнгээ уялга 63 килограммаар үлүүлбэ.

— Туйлаһан энэ амжалтаар һанаагаа амарангүй, жэлэй дүүрэтэр үшөө 400 килограмм һү һаажа тушааха хүсэлэнтэйб,—гэжэ нүхэр Базаржапова мэдүүлэнхэй.

Тэрэшэлэн шадабаритай бэрхэ һаалишад Бальжима Гомбоева, Гажадма Норбоева, Долгоржап Дагданова гэгшэд энэ үе соо үнеэн бүриһөө тус тустаа 1782—1809 килограмм хүрэтэр һү һаажа, баһал уялгаяа бэелүүлээ.

— Хамта 11 һаалишад, 5 мал адуулагшад, 3 тугалшад эндэ хүдэлдэг юм. Бултадаа эбтэй этэй, бүхы хүдэлмэреэ хоорондоо зүбшэжэ, һайнаар бүтээдэг, хаһа сагтань дүүргэдэгбди. Энэ намартаа олон гунжадые үрэжүүлжэ, мүнөө түрүүлхэмнай. Тиигэжэ фермэдээ 240 үнеэдтэй болообди, һүншье бүри ехээр һаагдаха байха,—гэжэ фермые даагша хөөрэнэ. Тэдэ шэнэ түрэхэ гунжадые үнинэй, дүршэлтэй һаалишан Бальжима Гомбоевала даалгажа үгөө.

Тус фермэдэ һарадаа хоёр дахин үйлэдбэриин суглаан боложо, мүрысөөнэй дүн гаргагдадаг, түрүүшүүл урмашуулагдадаг, мүн дутагдалнуудые усадхаха хэмжээн абтадаг. Илангаяа үнеэдые хаһа сагтань зүбөөр эдеэлүүлхэ, уһалха, һайнаар һааха, үдэр үдэрэй ажалай гуримые наринаар сахиха хэрэгтэ гол анхарал хандуулагдана. Энэ тогтомол гуримые багаханшье хазагайруулһан, ажалдаа үдэшэ үглөөнь хожомдожо ерэһэн, үнеэдээ муугаар һааһан, эдеэлүүлһэн хүнүүд шангаар шүүмжэлэгдэдэг, ханын һониндо гаргагдадаг.

Эдэ бүгэдые отделениин веттехник Ц. Дондуков, зоотехник Ц. Ринчиндоржиев, фермые даагша Ц. Амбаев гэгшэд ханалгатайгаар хинан шалгажа, һайнаар бэелүүлжэ байдаг. Түбхын түрүүн һаалишад, малшадта бүхы түрүүдүй дүршэлэй, эрдэм наукын туйлалтануудые ойлгуулжа, хэлэжэ үгэдэг юм. Улаан булангынь зохидоор шэмэглэгдэнхэй, досоонь ходо дулаахан, радио табяатай, мүн шэнэ газетэ, журнал таһалдадаггүй.

Фермынхид бултадаа коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэнэ.

Г. Базаржапов,
совхозой 2-дохи бригадын хүдэлмэришэдэй комитедэй түрүүлэгшэ.

Баян дүршэлтэй малшан

Жамса Тулаевич Унжуев Ахын «Коммунизм» колхозой малшан. Энэ нүхэрнай колхозойнгоо ниитын һүрэг ашагтайгаар хүгжөөхын түлөө олон жэлдэ оролдосотой һайнаар ажаллаһан алдартай.

Мүнөө Жамса Тулаевич артелиингээ 113 толгой һаамхай һарлаг малнуудые харууһална. Энэ жэл даадаг малһаа 60 толгой тугал абаад, бүрин бүтэнөөр түлжүүлбэ. Энэ үедэ малынь хүшэ шатал һайнтай, тобир тарган. Үнгэрһэн жэлнүүдтэшье һайнаар хүдэлжэ, мал ажал хүгжөөлгэдэ ехэхэн туһа нэмэри хүргэһэн байха.

Нүхэр Унжуев мүнөө малай үбэлжэлгые бэлэдхэл һайнтайгаар угтаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **Ж. Т. Унжуев.**

П. ЖУЖАЕВАЙ фото.

Мүнөөдэр—Артиллериин үдэр

Совет артиллеристнүүд Эхэ ороноо хамгаална

МОСКВА. Ноябриин 16. (ТАСС). Ноябриин 19-дэ Артиллериин үдэр үнгэргэгдэдэг. Совет хүнүүд энэ үдэрые бүгэдэ арадай һайндэр болгон тэмдэглэдэг.

«Совет артиллеристнүүд Эхэ ороноо хамгаална» гэһэн фотозурагай выставкэ мүнөөдэр М. В. Фрунзын нэрэмжэтэ, Совет Армиин центральна байшан соо нээгдэбэ. Дайшалхы болон политическэ бэлэдхэлдэ артиллерист—сэрэгшэдэй туйлаһан амжалтые, советскэ ракетнэ болон артиллерийскэ техникын түгэлдэр хүсые тус выставкын материалнууд харуулна.

Эсэгэ ороной артиллериин алдарта түүхэ тухай, граждан болон Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ ороноо хамгаалагшадай гаргаһан баатар габьяанууд тухай элидхэл болон лекцинүүд городууд, хүдөө нютагууд болон сэрэгэй частьнуудта үнгэргэгдэбэ.

Комсорг Олейнигэй буу

Артиллериин болон инженернэ сэрэгүүдэй сэрэгэй-түүхын музейн 11 ехэ залнууд. Эндэ табигдаһан олон тооной үзэсхэлэнгүүд ехэ һонирхолтой.

...Ехэ, онсо ехэ хүсэтэй артиллериин зал. Эндэ гэнжэн мөөри дээрэ ябадаг угаа томо үхэр буу тодхоотой байна. Тэрэнэй 203 миллиметрэй гаубицын мантан томо сэмгэн үндэр дээгүүр харагдана. Тэрэнэй хажууда бага хүнэй мүрсөө боломоор хэмжээнэй снарядуул табяатай. Энэ бууе һомолхын тулада эдэ снарядуудые үргэдэг тусхай кран хэрэглэдэг байна.

Энэ буугай булад түмэр хара бараан шэрээр будагданхай. «29. 04. 45. Берлиниие дайлан абаха үедэ баатарай үхэлөөр унаһан сержант В. П. Олейнигэй нэрэмжэтэ № 503 ехэ буу» гэһэн гаршаг ялагархан сагаахан сайр дээрэ бэшээтэй.

Энээнэй дэргэдэ табигдаһан стенд дээрэ жэжэхэн фотозураг табяатай. Зураг дээрэ сайбар үһэтэй сэбэрхэн, тоншье залуу, ухибүүн гэмээр хүниие үзэнэбди. Мүр дээрэнь сержантын погон. Энэ — сержант Олейник.

№ 503 бууе музейдэ табиха үедэ залуухан сэрэгшэ тухай мэдээсэлнүүд хомор байһан. Василий Олейник 1920 ондо түрөө, дивизионой комсорг байһан юм. Дайнай харгыгаар Берлин хүрэтэр ябалсаа. Берлиниие дайлан абаха үедэ добтолгошо ябаган сэрэгүүдые дэмжэн, рейхстагые өөрынгөө ехэ буугаар бусад сэрэгтэй хамта сэхэ буудажа байба. Тэрэ үедөө хүндөөр шархатажа наһа бараа һэн..

Артиллерист-комсомолец тухай нэмэлтэ шэнэ мэдээнүүдые олохо зорилгоор тус музейн ажалшад Олейнигэй алба хэжэ ябаһан частиин штабай начальник байһан гвардиин подполковник А. В. Высоцкийтой уулзаһан байна.

Подполковник Высоцкий Олейнигэй ойрын нүхэр болохо урдань разведчик ябаһан Петр Комах гэгшэтэй дам уулзажа хөөрэлдэһэн байна. Петр Комах габьяата комсомолец тухай, тэрэнэй баатарлигаар наһа бараһаниие үзэһэн хүн байжа, нилээд олон һони һонин зүйлнүүдые мэдээсэбэ.

Олейник хадаа сэрэгэй тэрэ частьда дайнай эхилхэһээ захалан алба хээ. Частьтайгаа хамта Таманска хахад арал, Украина, Польшо, Зүүн Пруссии гэхэ зэргэ газарнуудаар ябаа. Рейхстагые сэхэ буудаха үедөө Василий Олейник механик-жолоошо тушаалтай ябабашье, дивизион соогоо гансахан механик-жолоошо бэшэ, харин наводчик, командир байһан. Тиимэ тула ехэ буугай командын хүнүүдэй жагсаалһаа гарахада комсорг Олейник өөрөө ехэ буугайнгаа дэргэдэ ошожо, буудажа эхилһэн байха юм.

Хүндөөр шархатаһан Василий Олейник өөрынгөө нүхэр Петр Комах гэгшын туһаламжатайгаар һүүлшынгээ буудалга хэбэ. Рейхстагай байшан дээрэ илалтын туг мандахаһаа хэдэхэн минутын урда тээ баатарлиг комсомол наһа бараа.

П. С. Комах — мүнөө архитектораар ажаллана. Тэрээндэ шухала түүхын материалнууд — Олейнигэй үдэрэй тэмдэглэл байба. Үдэрэйнь тэмдэглэл дээрэһээ харахада тэрэнэй автор — хүхюун зантай, һайн һанаатай хүнэй шарай үзэнэбди. Энэ хүн хүгжэмдэ дуратай, ехэ инаг дурлал тухай, бата бэхи хани нүхэд тухайгаа һанажа, бодожо ябадаг байһан.

Мүн тэрэшэлэн Ленинэй комсомолой үнэн шударгы хүбүүн, Эхэ оронойнгоо түлөө өөрынгөө амиһаые үхөөр бэлэн ябадаг хүн байһан.

«Һандархай байшангууд... үнэһэн... Зохёон байгуулхые хүсэжэ ябаһан хүнэй эдэ бүгэдые харахада яагаашье хүндэ хэсүү байнаб даа» гэжэ тэмдэглэл соонь бэшэгдэнэ.

Мүн үдэрэйнь тэмдэглэл соо комсорг Олейнигэй һүүлшынгээ байлдаанда ороһон тухай һанал бодолнууд товшохоноор бэшэгдэһэн байна.

«Һуни рейхстаг тээшэ дабшанабди. Дайн түгэсэбэ. Ура! Бэшэхэ болоо һаа олон һанаа бодолнууд байна. Хожом бэшүүжэм. Зай болоо, яаралтай саг байна».

Берлиниие добтолхо үедэ комсомолец — Василий Олейник баатарай үхэлөөр наһа бараа. Тэрэнэй бэень бусад баатарнуудай бэетэй хамта сэрэгэй хүндэтэ ёһоор Трептов-парк соо хүдөөдэгдэнхэй. Тэдэнэй хүүрһээ холо бэшэ Советскэ солдадта табигдаһан агууехэ дурасхаалай хүшөө мүнхэдөө харуултай байдаг.

Музейн зал дотор табигдаһан энэ ехэ бууе, гэрэнэй эзэн байһан залуу сэрэгшын зурагые мянгаад совет хүнүүд һонирхон харадаг.

Музейн ажалшад комсомолец-баатарай габьяа тухай тэрэнэй түрэһэн нютагта мэдээсэһэн байна. Василий Олейнигэй түрэһэн Донецкэ областиин Часов Яр гэжэ городһоо иигэжэ мэдээсэбэ: Городской Соведэй шиидхэбэреэр тус городой Культурын ордонгой дэргэдэхи сэсэрлиг габьяата сэрэгшын нэрээр нэрлэгдээ.

В. ПАЛЛОН.
(ТАСС-ай корр.)
Ленинград, ноябриин 14.

агшадай алнуудта рюу

Багашаг дайн байлдаа хэхэ гэдэг номнол тухай

агашаг дайн байлдаанууд тухай буржуазин теори ямар й, тэрэ теори политическэ ямар зорилготой байдаг гэжэ манай газетын зарим уншагшад асууна. Эдэ лнуудтань харюусанабди.

* * *

дайн байлдаа хэхэ тухай Америкын дайшалхы этэдэн жэлэй саада тээ зо. Энэ теоринь баруун орондлээд үргэнөөр дэлгэрэнтеори хадаа НАТО-гой римхэй бүлэглэлэй стратеуулха гэһэн, хизаарлагашаг дайнуудые хэхээ НАТО-гой бүлэглэлэй бэзэл сурталай талаар зүбэн зорилготой байгаа.

дайн байлдаан гэдэг ямар тиимэ дайн хэндэ аша ту-

е мэдэһээр, мүнөөнэй он түмэн арад зондо угаа н, гасалан асарна. Жапериалистнуудай үүдхэйн шуһата хоёр дайн хүн айхабтар ехэ хохидол, ушаруулаа бэлэй. Дэлхэйн йнда 45 миллион хүн хоёрдохи дайнай үедэ 70 н алуулһан байха юм.

ра гэһэнһээ хойшо сэрэ гайхамшаг ехэ революхубилалта болонхой. ракетно-ядерна буу зэбгдэжэ, сэрэгүүдтэ үгтэнбуу зэбсэг хуушанайхитай й ехэ хүсэтэй, аюултай ермоядерна томохон ганэрээ һаа, түрүүшын хэрэглэгдэһэн бүхы бомдай тэһэрэлгэһээ үлүү байха юм. Харин тиимэ мбонууд тон олоор бү-. Жэшээнь, США 40 мянерна бомбонуудтай. Советскэ Союз мүн лэ ехэ ядерна буу зэбсэгтэй юм.

Тиимэһээ ракетно-ядерна буу зэбсэг хэрэглэн дэлхэйн дай хээ һаа, айхабтар ехэ аюултай гэжэ хүн бүхэндэ эли болоно бшуу. Тиимэ дайе уришалан болюулаагүй бол, хэмгүй ехэ һандарал тохёолдохо, олон түмэн хүн зон хосорхо, зобохо байна. «Термоядерна дайн болбол бүхы арадуудта, бүхы дэлхэйдэ тон аюулта хойшолонгуудтай байха юм,—гэжэ Советскэ правительствын энэ оной сентябриин 21-нэй мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.—Бүхы оронуудай, тэрэ тоодо дайнһаа амиды гараһан оронуудайшье, хүгжэлтэнь хэдэн арбаад, хэдэн зуугаад жэлээр хойшо һатагдаха байна».

Термоядерна дайнай аюулые империализм лэ тохёолдуулна. Дайнай аюул имагтал империализмһаа уламжалан гарадаг. Капиталис системын һуларан һандархада, тэрэниие хамгаалагшадай дайшалхы эрмэлзэлгэнүүдынь һулардаггүй. Харин хосорхынгоо туйлда хүрэхэ бүреэ монополис арьяатан улам галзуурдаг, аюулта юумэ хэхээ бүри ехээр оролдодог байна.

Зүгөөр мүнөөнэй эрхэ байдалда дэлхэйн шэнэ дай үүдхэхэ гээшэ ехэхэн аюултай гэжэ зүбөөр бодомжолдог олохон буржуазна ажалябуулагшадшье мэдэрнэ. Америкын империалистнууд, НАТО-гой бүлэглэлдэ ородог эдэнэй дахуулнууд термоядерна дайнай эсэстэ өөһэдөө хосорхобди гэжэ, социалис оронуудта добтолоо һаа, заатагүй шанга харюу сохилто абахабди гэжэ айнад.

Теэд империалистнууд ба тэдэнэй суртал номногшод олон зониие хюдадаг буу зэбсэг хороожо, иимэ аюулта байдалһаа гарахаяа оролдоногүй, харин тиимэ буу зэбсэгые багашагаар хэрэглэжэ, багашаг дайн байлдаа хэхэ арга бэдэрнэ. Гүрэнүүдэй хоорондо зэбсэгтэ багашаг тулалдаанай болоо һаа, мүнөө үедэ дэлхэйн ракетно-ядерна дайн боложо дэлгэрхэгүй байха гэжэ империалистнууд номнонo.

Бүтэхэгүй тэнэг энэ «теориёо» зүбтүүлхын тула зарим буржуазна ажал-ябуулагшад дайн байлдаанай хэмжээе хоорондоо хэлсэжэ, бага болгохо тухай дурадхана. Тэдэнэй бодомжолдог ёһоор, дайн сэрэгэй бүхы асуудалнуудаар элдэб хизаарлалта хэжэ болохо хэбэртэй юм: дайн сэрэг политическэ ямар зорилготой байхаб, хэды шэнээн ядерна зэбсэг иимэ дайнда хэрэглэхэб, ямар газарнуудые бомбодохоб, хэды саг соо иимэ дай хэхэб гэхэ мэтээр хэлсээ хэжэ болохо хэбэртэйгээр империалистнууд номнонo.

Буржуазин үзэл суртал номногшод хэдэн янзын багашаг дайнуудые хэжэ болохо гэлдэнэ. Эдэнь гэбэл, бага гүрэнүүдэй хоорондохи дайнууд (иимэ дайнууд ехэ гүрэнүүдэй аша туһые дайрахагүй хэбэртэй юм), баруунай капиталис томо томо оронуудай ба бага гүрэнүүдэй хоорондохи дайнууд; эсэстэ, ехэ ехэ гүрэнүүдэй хоорондохи дайнууд (эдэнь ракетно-ядерна дэлхэйн дайн болохогүй хэбэртэй гэдэг) гэхэ мэтын дайнуудые хэжэ болохо тухай буржуазин үзэл номногшод идхадаг юм.

Багашаг дайн байлдаанууд гэдэгынь эгээн түрүүн социалис оронуудта эсэргүүгээр зорюулагданхай. Тиимэ дайнуудай ашаар социалис оронуудай нэгэдэлые һулаaруулха гэжэ, тэдэнэй хүгжэлтые удааруулха гэжэ империалистнууд оролдодог байна. Энээнтэй хамта монополистнууд багашаг дайн байлдаануудые үүдхэжэ, колонито гуримай һандаран һалаха ябадалые удааруулхаяа, сүлөөрһэн оронуудай бэеэ даанхай байдалтай болоходонь һаад хэхээ оролдонод.

Харин империалис хархисууд өөһэдөө аюулгүй байдалда байгаад, хэрэгээ бүтээхэ һанаатай юм. Багашаг дайн байлдаанууд тухай буржуазна теориин уг удхань гэбэл, зэбсэгтэ тулалдаануудые ээрхэг түримхэйнэрэй дайдаһаа холуур газарта хэхэ гэжэ тэрэ теориин ёһоор бодомжологдоно, мүн дайсанаа нэгэ нэгээрнь үгы хэхэ гэжэ, ээрхэг түримхэй эрмэлзэлгэнүүдээ гэнтэ бэшэ, харин удаа дараалан, хуби хубяарнь бэелүүлхэ гэжэ бодомжологдоно. Тиимэһээл хизаарлагданги, багашаг дайн гэдэгые монополинуудай зонхилогшод дайшалхы түсэбүүдээ бэелүүлхэдэмнай империализмда тон бага аюултай гэжэ тоолоно. Багашаг дайн гээшэ капитализмые «ехэ дайнуудай заатагүй хойшолонгынь болоогшо революционно ба бусад доһолгоонуудһаа абарха байна»,—гэжэ Америкын буржуазин үзэл номногшо В. Кауфман хэлэнэ.

Зэбсэгтэ багашаг дайн байлдаанууд тухай теори тон хуурмаг уг үндэһэтэй юм. Юундэб гэбэл, энэ теориин ёһоор, дайн сэрэг ходоо байха, заатагүй хэгдэхэ хэбэртэй юм. Энэ теори болбол империализмын ээрхэг түримхэй эрмэлзэлгэнүүдые зүбтүүлхэ гэжэ оролдоно. Ракетно-ядерна зэбсэгые багашагаар хэрэглэхэ гэжэ номнохо зуураа, хизаарлагданги дайнуудые хэхэ гэжэ номногшод аюулта буу зэбсэгүүдые хорихо тухай юушье хэлэдэггүй юм. Энээнһээ байтагай, тэдэ номногшод уласхоорондын арсалдаата асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэхэ хэрэгтэ эсэргүүсэдэг, яаралтай зэбсэгжэлгэ хэхын түлөө байдаг юм.

Багашаг дайн байлдаан хадаа дэлхэйн дайнһаа тад ондоо юумэн бэшэ, харин дэлхэйн дайнай нэгэ хубинь, нэгэ шатань болоно. Тиимэһээ НАТО хадаа зэбсэгтэ багахан дайнуудташье, мүн дэлхэйн термоядерна дайндашье тон ехээр бэлдэнэ.

Термоядерна дайе хизаарлаха гэдэг буржуазин үзэл суртал номногшодой найдабаринь ямаршье үндэһэ баримтагүй юм. Дайнда хабаадаха ямар нэгэн бүлэглэл ракетно-ядерна зэбсэгтэй байгаад, али бүхы хүсэ хэрэгсэлээ ашаглангүйгөөр багашаг дай хэжэ, диилдэлгэдэ орохо гээшэдэ этигэхын аргагүй. Энээниие багашаг дайн байлдаанай теори зохёоһон Америкын профессор-милитарист Г. Киссингер гэдэгшье мэдэрхэ баатай болонхой. «Хизаарлагданги ядерна дайн зүндөөл бүтэлэ ниитын дайн болошохо байна. Юундэб гэбэл, диилдэжэ эхилһэн талань булигдахагүйн тула шэнэ шэнэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдээ ходо хэрэглэжэ байха болоно»,—гээд Г. Киссингер бэшэнэ.

Зэбсэгтэ багахан тулалдаанууд дэлхэйн дайнай һүжэрхэдэ туһа дүхэм боложо үгэдэг гэжэ түүхэ дээрэһээ харагдана. Дэлхэйн нэгэдэхи, хоёрдохи дайнуудай урда тээ нютагай шэнжэтэй зэбсэгтэ тулалдаанууд гэхэ гү, али багашаг дайнууд болоо һэмнай.

Буржуазин үзэл суртал номногшодой магтадаг багашаг дайнууд ангиинтаа уг удхаар, зорилгоор хадаа дээрмэдэлтын, үнэн зүб бэшэ дайнууд мүн. Иимэ дайнууд империалис гүрэнүүдэй булимтаралгын политикын аша үрэнь, үргэлжэлэлынь гээшэ. Корейдэ Америкын империалистнуудай үүдхэһэн, Малайда Англиин империалистнуудай, Вьетнамда Франциин империалистнуудай тохёолдуулһан, Египедтэ Англи, Франци, Израиль гурбанай эбсэжэ хэһэн ээрхэг түримхэй добтолгонууд эгээл тиимэ хархис удхатай байһан гээшэ. Эдэ дайнуудай үеэр монополистнууд гутамшаг муухайгаар диилдээшье һаа, тиимэ дайнуудһаа дэлхэйн дайн ехэ бэлээр һүжэршэхэдөө болохо гэжэ эли тодоор харагдаа һэн.

Гэбэшье, Америкын империалистнууд ба тэдэнэй дахуулнууд багашаг дайн байлдаануудһаа арсанагүй. Тиимэ дайн байлдаануудта бэлэдхэхэһээ гална, империалистнууд иимэ дайнуудые дэлхэйн бүмбэрсэгэй элдэб районуудта үүдхэн хэжэ байдаг гээшэ.

Марксистнууд- ленинецүүд болбол ехэшье, багашье империалис дайнуудай урдаһаа эрид шангаар эсэргүүсэн тэмсэдэг. Коммунистнууд тиимэ дай үүдхэгшэдтэ харюу үгэдэг, ээрхэг түримхэй добтолгын харгые хааха гэжэ бүхы шадалаараа оролдодог байна.

Зүгөөр марксистнууд-ленинецүүд али бүхы дайнуудые буруушаадаг бэшэ юм. Бидэнэр үнэн зүб, революционно дайнуудые дэмжэдэгбди, дэмжэхэшьебди. Арадуудай өөһэдыгөө сүлөөлхын түлөө, бэеэ даанхай байдалтай болохын түлөө, социализмын түлөө тэмсэдэг үнэн зүб дайнууд гэбэл, национально-сүлөөрэлгын ба граждан дайнууд болоно. Империалис, колонито гуримай бии байгаал сагта, национально-сүлөөрэлгын ба граждан дайнууд болоо байха юм. Иимэ дайнууд заатагүй нэгэл орон дотор болодог байна.

Харин хооһон үзэл суртал номногшод дэлхэйн дайн тухай, багашаг дайн байлдаанууд тухай, национально-сүлөөрэлгын болон граждан дайнууд тухай, революциин амгалан ба амгалан бэшэ аргаар хэгдэхэ тухай ондо ондоо асуудалнуудые худхадаг байна. Тиихэ зууратаа, хооһон суртал номногшод КПСС-эй, аха дүү бусад партинуудай баримталдаг хараа шугамые хазагайруулхаяа, өөһэдынгөө буруу үзэл бодолые зүбтүүлхээ оролдодог. Зүүнэй тала баримталһан хэбэр үзүүлдэг хооһон суртал номногшод иигэжэ шашалдана: нэгэдэхеэр, хизаарлагданги дайн байлдаанууд дэлхэйн термоядерна дайн боложо ябашье һүжэрхэгүй, юундэб гэхэдэ империалистнууд «оройдоо гансаарданги байдалда» ороxoһоо айжа ядерна бомбо, ракетэнүүдые хэрэглэхэгүй; хоёрдохёор, багашаг дайн байлдаануудые социалис оронуудайшье хэхэдэнь болохо гэжэ хооһон суртал номногшод хэлсэдэг. Юундэб гэбэл, революциие «газаа тээһээ асарха» гэжэ тэдэнэр бодомжолдог. Теэд хооһон суртал номногшодой иимэ үзэл бодолынь марксизм-ленинизмын сурталда харша юм.

Багашаг дайн байлдаанууд тухай теори хадаа империализмын ээрхэг түримхэй арга зэбсэг мүн. Энэ теори болбол империалистнуудай булимтархы хүсэл эрмэлзэлые далдалха гэһэн, олониитэ зониие мэхэлхэ гэһэн, дэлхэйн термоядерна дайнай бодото аюулһаа арад түмэнэй анхаралые холо болгохо гэһэн зорилготой юм. Тиимэһээ амгалан байдалда аюул тохёолдуулагшадай хорото аашануудай хойноһоо анхаралтайгаар ажаглажа байгыт, уласхоорондын асуудалнуудые дайнай ашаар шиидхэхэ гэжэ оролдодог хархис этэгээдүүдэй али бүхы һэдэлгые хорижо болюулыт гэжэ бүхы оронуудай ажалшадые КПСС, аха дүү бусад партинууд уряална.

Т. КОНДРАТНОВ,
философиин эрдэмэй кандидат.

КИНО

„Энээниие ши, ерээдүйн хүн, мартаха ёhогүйш...“

Асари хүсэтэ долгид сагаан хөөhэ сасаруулан эльбээргэтэжэ, сухалтайгаар мушхаран, хабсагайн үбсүүндэ хаха бутарна. Ууртай даа сухалдаhан далай, шуургатай... Теэд эрьсын хабсагайнуудые hайса анхаран харыт, ямар бата бэхиб, ямар омог дорюун бэ! Хабсагайнууд, хабсагайнууд... Үшөө hайса анхарагты эдэ хабсагайнуудые —үндэр руу харбан шэглэhэн орой-малгайнь, урагшаа хүрхыhэн үбсүүень, шүрбэhэлиг гарнууд шэнгеэр хоёр тээшээ hунан ошоhон самсаал жалгануудыень... Эдэ хабсагайнууд үнэхөөрөөшье ямар нэгэн баатар хүндэл адли гэжэ шэбшэжэшье үрдеэгүйдэтнай — гайха ехэ! —тэдэмнай шэдитэ аргаар хубилhаар хубилаад, хүнэй хүрэг—шэхэтэй, аматай, гартай, хүлтэй, нюдэтэй хүнүүд лэ болошохо юм.

Игэжэ «Оптимистическэ трагеди» гэжэ уран hайханай шэнэ фильм эхилнэ. Гушаад гаран жэлэй саана манай совет үеын суута драматург Всеволод Вишневскиин бэшэhэн иимэ нэрэтэй пьесэ дэлхэйн театрнуудай олохон лэ сценэнүүд дээрэ табигданхай, табигдаhааршье, мүн манай драматургиин алтан фонддо хэтэ мүнхэдөө оронхой. Би өөрөө Москвада, Эрхүүдэ тус пьесые сцена дээрэ hэгэтэ бэшэ хараа хүм. Тиихэдээ революциин халуун дүлэтэ уряалаар халима дүүрэн, зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмэ, үнэн байдал, этигэмэ ушарнуудта үндэhэлэгдэhэн «Оптимистическэ трагедиин» гүн удхые ойлгон, тэрэнэй революционно ёhoop, коммунис ёhoop хүмүүжүүлхы гайхалтай ехэ хүсэтэйень үндэрөөр сэгнэгшэ hэм.

Суута пьесын энэ талань экран дээрэ илангаяа элеэр тобойжо, мүнөө үеын залуушуулда нүлөөлхы хүсэниинь бүри ехэ болоно гэлтэй. Теэд кино гээшыемнай театрта орходоо хэдэн дахин олон хүнэй харадаг байhыень мүн лэ хараада абамаар. Бүри тобшолон хэлэбэл, тус фильм хадаа революциин үеын хүнүүдэй мүнөө үеын залуушуултай хэhэн өөрсэ шэнжэтэй хөөрэлдөөн болоно бшуу. Hанаад үзыт. Экран дээрэ хоёр хүн бии болоод, фильм хаража hуугшадые заажа, нэгэниинь: «Эдэмнай хэд гээшэб?» —гэжэ асууна. Тиихэдэнь: «Манай угсаата дүүнэрнай», —гэжэ нүгөөдэнь харюусана бшуу. Тэдэ хоёр матросуудай символическэ образ экран дээрэ хэдэн дахин бии боложо, хаража hуугшад фильмын геройнууд хоёрой хоорондо нюдэндэ харагдашагүйшье hаа, бэе бэеэ ойлголсолгын дугы табижа үгэнэ.

Үнэхөөрөөшье, тэрэ үедэ, революциин илаhанай hүүлхэнээр, граждан дайнай галта дүлэн соогуур ямар зон тэмсэлэй зэргэдэ ябаа юм ааб, юундэ ерээдүйн үетэн болохо бидэнэрэй түлөө аадар бороодол адхаран байгаа hомон соогуур урагшаа дабшаха болоо юм? hүүлэй hүүлдэ, юундэ шуhаа адхааб? Энэ тон шухала, гүнзэгы удхатай асуудалнууд өөhэдөө ерэнэ. Энэ асуудалнуудые мүнөө үеын совет хүн бүхэн өөртөө, зүрхэ сэдьхэлдээ табихашье ёhотой байгаа. Харин энэ кинофильм иимэ асуудалнуудые табихые сэхэ баалана. Тиимэhээл фильм идейн талаhаа арсашагүй ехэ хүсэтэй болоно ха юм.

Теэд тэдэ хэд гээшэб?

Булгайр арhан хүүртигтэй, багахан гарай хайрсаг бариhан залуухан комиссар басаган, «Громобой» гэжэ революциин тала руу ороhон онгосодо ерэнэ... Харин онгосо дээрэнь ямаршье гурим журам байхагүй. «Газар» тухан асуудалаар хоёр дахин сүлэлгэдэ ябаhан хүм гэжэ hайрхадаг «Удамарша», тэрэнэй баруун гар болохо «Hөөлдэнги хоолойто», хүхюун, хөөрүү Алексей, матросуудайнгаа үгэ дуулгажа ядашоод сүхэрhэн, урданай хаанта засагай армиин офицер ябаhан Командир, урдань питерскэ хүдэлмэришэн байhан матрос болон бусад зон угтана. «Коммунистнууд үлэгты, бэшэнэйтнай ябахада болохо», —гэхэдэнь, палуба дээрэ... гансал финн матрос Вайнянен үлэнэ. Иимэ зониие ударидаха, нэгэ агууехэ уг зорилгынь түлөө эбтэй полк болгон жагсааха ёhотой байгаа бшуу. Бэлэн бэшэ, даншье hаа бэлэн бэшэ зорилго даа. Түрүүшын кадрнуудhаа уламжалан комиссар болон журам гурим эмдэгшэдэй хоорондо үхэлтэ шанга тэмсэл эхилнэ. Теэд хэн илаба гэжэ hананабта?

Комиссар. Оройдоол хорёод хүрэжэ ябаhан, харахада даншье hаа, гүлмэрхэн зүгөөр саб гэhэн бэстэй, хурса харасатай энэ басаган зоргоороо орошоhон эмхи гуримгүй хэдэн зуун матросуудые нэгэ отряд, нэгэ нюдарга болгон жагсаажа, элдэб «удамаршадыень» усадхажа шадана.

ОПТИМИСТИЧЕСКАЯ ТРАГЕДИЯ

Яахадаа теэд комиссар илааб гэhэн асуудал фильмын гол удхыень ойлголготой таhаршагүй нягта холбоотой. Комиссар юундэ илааб гэхэдэ, тэрэнэй талада өөрөө революци, революциин суртаал, революциин этигэл, революциин бүхы уг зорилго байна бшуу. Тиимэл хадань комиссар илана, тиимэл хадань тэрэнэй хойноhоо матросууд алхасаа жэгдэлэн ябана гэжэ фильм этигүүлнэ.

«Оптимистическэ трагеди» гэжэ уран hайханай кинофильм байгша оной эхеэр Канн городто болоhон уласхоорондын кинофестиваль дээрэ дэмы бэшэ «Революционно эпопея хамагhаа үлүү этигэмээр, үнэншэмөөр харуулжа шадаhанай түлөө» гэhэн тусхай шагналда хүртөө бшуу.

Тус фильмые режиссер Самон Самсонов найруулан табихадаа, В. Вишневскиин драматургическа онсо шэнжэнүүдые hайса шудалан, мүн кинематографиин арга боломжонуудые үргэнөөр хэрэглээ, тиимэhээ амжалта туйлажа шадаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Сценариень режиссертой хамта драматург В. Вишневскиин нүхэр, hамганиинь байhан С. Вишневецкая бэшэлсээ. Фильмын гол рольнуудта киногой мэдээжэ артистнууд Маргарита Володина, Борис Андреев, Вячеслав Тихонов, Эраст Гарин, Санаев болон бусад наадажа, гол удхыень кино харагшадта уран хурсаар дамжуулжа шадаhыень тэмдэглэнгүй гарамаар бэшэ.

Гэбэшье энэ фильмын амжалта хадаа революционно абьяас, суртал үнэншэмөөр, нүлөөлхы ехэ хүсэтэйгөөр дамжуулhан ушарынь мүн болоно гэжэ дабтан хэлэлтэй.

Фильмын түгэсхэл багта, алуулhан комиссаараа баранай шаналжа байхада, үнөөхи хоёр матросуудай дахин экран дээрэ бии болоод, харанхы зал руу, баран тээшэ хандан: «Энээниие ши, ерээдүйн хүн, мартаха ёhогүйш...» —гэжэ хэлэхэдэнь, эдэ үгэнүүдынь ямаршьеб гүн гүнзэгы, алгасашагүй уряал дохёо мэтэ зэдэлэн, хүн бүхэниие бодолгото болгоно. Революциин түлөө унажа, тэдэ хабсагайнууд мэтэ мүнхэрhэн баатарнуудые мартаха ёhогүй, тэдэнэй хэрэг үргэлжэлүүлэгшэд байhанаа агшан зуура хурсаар мэдэрэдхинэбди.

Энээнэйнь лэ түлөө тус фильм зохёон табигшадта, тэрээндэ хабаадагшадта баяр хүргэхэ хүсэл түрэнэ.

А. ЖАМБАЛДОРЖИЕВ.

ОЛИМПИИН НААДАНАЙ УРДА ТЭЭ

ХҮНГЭН АТЛЕДҮҮДЭЙ ШЭНЭ ЗОРИЛГО

Спортын алишье нэгэ зүйлөөр амжалта туйлаhан спортсмен 1964 ондо үнгэргэгдэхэ олимпиин нааданда хабаадалсахые хүсэнэ. Теэд аяар холын японой олтирогуудта ошолсохо эрхэ олохын тула эрхим дүн туйлаха ёhотой болоно. Хүнгэн атлетикын уласхоорондын федераци спортсменүүдэй мүрысэхэ шэнэ гурим hаяхан баталаа. Жэшээнь, үндэрые харайгшад 2 метр 6 сантиметрэй зайе дабаха ёhотой. Тиихэдэ 100 метрэй зайда урилдагшад 10,4 секунда соо гаталха, 200 метрэй зай—21 секунда, 5000 метрэй зай—14 минута 2 секунда, 10000—29 минута 25 секунда соо гаталха болоно. Эхэнэр спортсменүүд 100 метрэйхиие 11,7 секунда, 200—24 секунда, үндэрые харайхадаа 1 метр 70 сантиметр дабаха болонхой.

Эдэ тоо, баримтанууд дээрэhээ хаража үзэхэдэ, hүүлэй үедэ хүнгэн атлетикээр мүрысэгшэд хэды ехэ амжалта туйланхай гээшэб?! Дээрэ дурсагдаhан спортын эли нэгэн зүйлөөр Мельбурндэ болоhон олимпиин нааданда тиимэ амжалта туйлаhан спортсмен алтан медальда хүртэхэ байгаа.

ТАМАРДАГ ГОСТИНИЦАНУУД

1964 оной зун үнгэргэгдэхэ олимпиин наадаnай үедэ зарим гүрэнүүдэй суднанууд гостиница болоод японой столицын Харуми портдо байлгаха хэлсээ Токиогой портын хүтэлбэрилэгшэд хээ. Энэнь табан суднанууд болоно. Дүрбэниинь Советскэ Союзай, нэгэниинь Панамын. Советскэ Союзай корабльнууд дээрэ тус тустаа 300—300 хүн, Панамынхида 400 хүн байрлаха. Харуми пристань Токиогой центрhээ холо бэшэ hууринда байрладаг гээд «Асахи» газетэ бэшэнэ.

Шатар

Хэдэн[...] уулзалгын удаа[...]

Республикын түрүү hуури эзэлхээр эхилhэн мүрысөөнэй удаадахи уулзалганууд болоо. Зургаадахи наадаnай эхилхэдэ мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаhан мастерта кандидат Сумкин Мельниковые шүүжэ, баhал нэгэ очко нэмэбэ. Ушаков Тоглоевые, Назимов Давыдовые, Цыденов Гармаевые шүүhэн байна. Шатаршад Самарин—Черноскутов, Салтанов — Бурлов гэгшэд тэнсээ. Нүгөөдэ гурбан—Власов—Мункоев, Иннокентий Бурлов—Галданов, Мадаев — Казьмин гэгшэдэй партинууд хойшолу[...] Энэ үдэр Бурлаков Амбаев х[...] даагүй.

Урда үдэрынь хойшолуу[...] партинуудай наадагдахада [...] Казьминиие, Бурлаков Га[...] шүүгээ. Сумкин—Самарин, [...] ев—Назимов гэгшэд тэнсэhэ[...]

Зургаан уулзалгын удаа [...] 5,5 очкотой түрүүлhээр. С[...] Черноскутов, Ушаков, М[...] гэгшэд 4—4 очкотой болонх[...]

А. М[...]

ТОБШОХОНООР

◆ Аха дүү Мелентий, Михаил Подлосинский гэгшэд ехын ангуушад. Булга, хэрмэнhээ эхилээд, баабгай болон бусадые баридаг. Мүнөө эдэ ангуушад Түнхэнэй ангай олзобориин ажахыда 1500 толгой ондатрын арhа тушааба. Тиихэдэ Александр Толмачев 500 ондатра бараад байна.

С. Ардуев.

◆ Чисаанын совхозой 6-дахи фермын бухгалтер Сенду Васильевна Васильева 20 гаран жэл соо энэ ажалда ябана. Гадна нүхэр Васильева эрхим агитатор. Арад зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулдаг байха юм. Эрхим ажалайнгаа түлөө СССР-эй арадай ажахын туйлалтануудые харуулха выставкэдэшье хабаадалсаа.

Д. Николаев.

◆ Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай урда тээхи жэлнүүдтэ Улаан-Үдэ хотоор ябадаг, үзэсхэлэн hайхантайнь танилсадаг байгаа гээшэ hэм. Тэрэ гэhээр хорн гаран жэлэй үнгэрөөд байхада Эрхүүгэй областьhоо буряад хэлэнэй ном, бэшэг мэтые абаха, захихаяа Улаан-Үдэ энэ жэл ошобоб. Буряадаймнай ниислэл ямар ехээр ургаа, гоё hайхан болоо гээшэб. Үзэhэн хараhанаа нютагайнгаа зондо хөөрэжэ hонирхуулхаб.

Г. Жербаев.

◆ Зэдын «Коммунизм» (Борьёо) колхоздо соёлой байшан б[...]жа эхилээ. Мүн хүүгэдэй [...] барилга дүүргэгдэнхэй. К[...] хоёрдохи отделенидэ шулу[...] баригдажа байна. Эндэхи [...] өөhэдтөөшье шэнэ гэр[...] олоор барина.

Д. Дор[...]

◆ Захааминай Цахир т[...] Октябрнин hайндэр соогуу[...]хи 11 жэлэй hургуулиин h[...]дай хүсөөр hонирхолтой [...] харуулагдаа. Хатар. ёохор [...] оройн саг болотор үргэлж[...] дэбэ. Эндэхи зон хүхюу б[...]гаар сэнгээ.

Б. Ш[...]

Сагай улари[...]

Улаан-Үдын гидрометоб[...]риин мэдээсэhэнэй ёhoop, [...]дэр республика доторнай б[...]гэ үүлэтэй байха, саhан ор[...] hулаханаар hалхилха. Ул[...] городто үглөөгүүр 22—24[...]төө 11—13 градус хүйтэ[...]хоор багсаагдана.

Ноябриин 20—21-нэй үд[...]тэ республика дотор үүл[...] байха, саhан орохогүй. Зү[...]hөө hулаханаар hалхилха [...]дөө хойто аймагуудта [...] үдэртөө 13—18, бусад ай[...]та hүниндөө 20—25, [...] 8—13 градус хүйтэн байх[...]леэгдэнэ.

МАНАЙ ХҮРШЭ НЮТАГУУДААР

УСТЬ-ОРДЫН МУЗЕЙ

«Би ехэтэ hонирхожо энэ музей харабаб. Ехэ хүдэлмэри хэжэ байhандань музейн хүдэлмэрилэгшэдтэ баяр хүргэнэб», «Эндэ табигдаhан hонирхолтой зүйлнүүд Усть-Ордын буряадай национальна округой арадуудай экономико болон культурын хурдан түргэн ургалтые эли тодоор харууна» гэхэ мэтэ ажаглалтануудые округой хизаар ороноо шэнжэлхэ музейе хараhан, үзэhэн хүнүүд — колхознигууд, хүдэлмэришэд, студентнүүд болон эрдэмтэд ажаглалтын дэбтэр соонь бэшэнэ.

Музей 1946 онhоо нээгдэhэн юм. Усть-Ордын буряадай национальна округой байгаалиин баялигуудые, арад зоной түүхые эртэ урдын сагhаа мүнөө болотор харуулна. Музей байгаалиин, революциин урда үеын ба совет үеын байдал гэhэн гурбан таhагтай.

Хуушан Усть-Орда тосхон (1910 ондо) харанхы мунхаг, жэжэхэн, шабар шабха болошоhон гудамжануудтай нютаг байhан. Харин мүнөө энэ тосхон мүнөө үеын городой түхэлтэй, Ильичын лампочкануудаар яларhан, hургуулинуудай, культурын эмхи зургаануудай болон ажахын элдэб янзын байшангуудаар болон барилгануудаар шэмэглэгдэhэн гоё hайхан тосхон болонхой. Энэ үндэhэн хубилалтануудые фотографи, диаграмма болон бусад шэмэглэлнүүд харуулна.

Мүн хүн зоной ажаhуудалай совет үедэ эрид hайжарhан тухай, буряад арадай жаргалта байдалай түлөө, совет засагай түлөө тэмсэhэн коммунистнууд М. М. Сахьяновагай, Ф. И. Осодоевагай, А. О. Назаровай, П. С. Балтахиновай намтар тухай hонирхолтой материалнуудтай танилсажа болоно. Тэрэшэлэн Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнда хабаадажа, эрэлхэг зориг, баатар габьяа харуулhан тэмсэлшэд генерал-майор И. В. Балдынов, сержантнууд В. Х. Хантаев, А. П. Чумаков, гвардиин полковник В. Б. Борсоев, партизан И. А. Атутов тухайшье эндэ hонирхолтой олон материалнууд бии.

Округой ажахын, соёл культурын түрүүшүүл, Социалис ажалай геройнууд — hаалишад, хонишод, комбайнернууд, трактористнууд, кукурузоводуудай фото болон портредүүдээр ба ажалайнь намтартай музей харахан хүнүүд танилсадаг.

Байгаалиие харуулhан таhалга соо ороходо, түүхын, мүн мүнөө үеыншье шухаг hонирхолтой зүйлнүүд олон.

Эдэ бүгэдэ музейн директор байhан нүхэр П. Р. Итыгыловэй болон эндэхи хүдэлмэрилэгшэдэй оролдолгын аша үрэ мүн.

Үнгэрhэн 4 жэлэй туршада 18.389 хүн энэ музейе хараhан байна. Нютагай, хүршэ областьнуудай зонhоо гадна, хитад болон корейн оронуудhаа ерэhэн айлшад музейдэ орожо харадаг.

Түрэл нютагтаа, Эхэ ороноо инаг дуратайгаар хүн зоноо хүмүүжүүлхэ талаар энэ музейн ехэ хүдэлмэри ябуулжа байhыень тэмдэглэн, дээрэ дурсагдаhан ажаглалтанууд бэшэгдэжэл байдаг.

Н. Бочкин,
манай штатнабэшэ корр.

Хилын — саанаhа[...]

ВСНП-гэй сесси нээгдэбэ

ПЕКИН, ноябриин 16. (ТАСС). Арадай түлөөлэгшэдэй бүхэхитадай хоёрдохи зарлалай суглаанай (ВСНП) 4-дэхи сесси мүнөөдэр эндэ хүдэлмэреэ эхилээ.

КНР-эй МИД-эй хэблэлэй таhагай мэдээсэhэнэй ёhoop гадаадын оронуудай корреспондентнүүд сессидэ уригдахагүй байна.

ПЕКИН, ноябриин 16. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэhэнэй ёhoop, 1963 оной арадай ажахын түсэбэй дүүргэлтэ тухай, 1964 оной арадай ажахын түсэбэй проект тухай премьерэй орлогшо Ли Фу-чуниин элидхэл КНР-эй Гүрэнэй Соведэй энэ үглөөнэй пленарна заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээд, баталагдаа. Тус элидхэл хоёрдохи зарлалай ВСНП-гэй 4-дэхи сесси дээрэ Гүрэнэй Соведэй зүгhөө хэгдэхэ юм.

1963 оной гүрэнэй бюджедэй проект тухай, энэ бюджедэй дүүргэлтын дабы дээрэхи дүнгүүд болон 1964 оной гүрэнэй бюджет бэлэдхэхэ тухай премьерэй орлогшо Ли Сянь-няниин элидхэл заседани дээрэ мүн лэ зүбшэн хэлсэгдээд баталагдаhан байна. Хоёрдохи зарлалай ВСНП-гэй 4-дэхи сесси дээрэ Гүрэнэй Соведэй зүгhөө энэ элидхэл хэгдэхэ юм.

Коммунистнуудай тоо олон болоно

ПАРИЖ, ноябриин 16. (ТАСС). 1961 оной июньдэ ФКП-гэй XVI съездын болоhоноhоо хойшо Францийн коммунис партиин зэргэдэ гушан мянган шэнэ гэшүүд абтаа. 2.200 эхин организаци шэнээр бии болоо, тэдэнэй 1.240-ниинь предприятинуудта байгуулагданхай. Партиин гэшүүд жэл бүхэндэ бүридхэгдэдэг юм. Тус бүридхэлэй эхилhэнhээ уламжалан «Юманите» газетэдэ ФКП-гэй политбюрогой толилhон мэдүүлгэ соо эдэ тоонууд дурсагданхай.

«Энэ hайн дүн, тэрэшэлэн нилээд олон эхин организацинуудай ажал ябуулгын бүри эдэбхитэй боложо байhан ушар олониитэ арад зоной дунда партиин нэрэ хүндын дээшэлжэ байhые харуулна» гээд мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Американо-советскэ хани барисаанай национ[...] совет Америкын арадта хандаба

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 16. (ТАСС). Америкын Холбоото Штадуудай болон Советскэ Союзай хоорондо дипломатическа харилсаанай байгуулагдаhаар 30 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Америкын арадта хандаhан хандалгые Американо-советскэ хани барисаанай национальна совет «Нью-Йорк таймс» газетэдэ толилоо.

«Американо-советскэ харилсаа эрид hайжаруулха эрилтэ хэхыень» эб найрамдалда дуратай американецууд хандалга соо уряалагданхай.

Ядерна зэбсэг хүсэдөөр хорихо договор баталхые, буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ, хүсэдөөр хуряаха тухай хэлсээ туйлахые, Холбоото[...]дуудай болон Советскэ [...] хоорондохи арсалдаата асуу[...]дые амгалан ёhoop гуримш[...] бэе бэедээ добтолон оро[...] тухай НАТО-гой болон Ва[...] договорой оронуудай хоорo[...]сээ баталхые, американо-с[...] худалдаа наймаанай харилс[...] шуулхые совет hанамжалан[...]хана.

Американо-советскэ [...] эрид hайжаруулбал хоёр [...] арадуудта али алиндaньшье[...] байха, бүхы дэлхэй дээрэ [...]рамдалай хэрэг ехээр [...] гээд хандалга соо хэлэгдэнэ.

Буу зэбсэг хуряаха талаар хэлсэ[...] дахяад эхилэ[...]

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 16. (ТАСС). Буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ, хүсэдөөр хуряаха тухай асуудалаар 46 ороной дурадхаhан резолюциин заhабарилагдаhан проектые политическэ асуудалнуудай болон аюулгүйн асуудалнуудай талаар комитет үсэгэлдэр делегадуудай альга ташалган доро нэгэн дуугаар баталан абаа.

Резолюци соо иигэжэ онсолон тэмдэглэгдэнэ. Уласхоорондын үрэ ехэтэй хиналта доро буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ, хүсэдөөр хуряаха гээшэ уласуудай хоорондын эб найрамдал болон арадуудай аюулгүй байдал хангаха бата найдабари зандаа үлэнэ. Агаарта, замбуулинай дайдада, уhан доро ядерна туршалгануудые хорихо тухай договорой баталагдаhанда, ядерна зэбсэгтэй гү, али хүн зониие бөөнөөр хюдаха бусад зэбсэгтэй хэмэл одонуудые замбуулинай дайда соогуур [...] замда гаргахагүй тухай рез[...] Ассамблейн баталан абаhан[...]лаа хананги байhанаа эли[...] зуураа, Генеральна Ассамбле[...] уласхоорондын үрэ ехэтэй [...] доро буу зэбсэг бүгэдэ ниитэ[...]сэдөөр хуряаха талаар хэлс[...]гэнөөр hэргээхыень буу з[...]ряаха талаар 18 ороной [...] уряалhан байна. Уласхоорон[...] хардуу шанга байдал hула[...]да, дайнай аюул бага бол[...] буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрэ[...]дөөр хуряаха тухай хэлсээ б[...]гые хүнгэдхэлгэдэ туhалхаа[...] хэмжээнүүдыешье абахын [...] оролдолго гаргахыень Женев[...]лөөндэ хабаадагшад резол[...] уряалагдаhан байна.

Баасистнуудай дунда тэмсэл болоно

Багдадта дахяад шанга ушарнууд болобо. Ноябриин 13-най үглөөгүүр агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй самолёдууд огторгойгоор ниидээ, Ирагай ниислэлэй үйлсэнүүдтэ буудалдаан болоо. Эдэ ушарнууд орон доторхи засаг түрын ямар тогтууригүй байhыень эртэ урдын городой хүн зондо hануулжа үгэhэн байха юм. Нэгэ самолет президентын ордониие бомбодоо, ракетэнүүдээр буудаа. Бусад самолёдуудынь оборонын министерствые болон радиостанциие добтолhон байна. Багдад шадар байдаг Рашид гэжэ лагерьта добтолго хэгдэжэ, ниидэлгын поли дээрэ байhан хэдэн истребительнүүд усадхагдаа, hомо хэрэгсэлнүүд тэhэрээ, бензин хадагалдаг газарта түймэр болоо. Багдад город соо автомадууд болон буунуудай hүрэхэнь дуулдадаг байба. Сэрэгүүд болон национальна гвардиин отрядууд казармаhаа яаралтайгаар дуудагдаhан байна. Үйлсэнүүдэй булангуудаар танкнууд, хуягта машинанууд бии болоо. Түргэнөөр харуул табиха тухай генерал-губернаторай захиралтые Багдадай радио дамжуулаа. Хүн зондо, баасистска партиин гэшүүдтэ премьер-министр генерал Бекрэй радиогоор хандаhан хандалгые оборонын министр Салех Махди Аммаш уншаhан байна. «Партиин нэгэдэлдэ түбэг тохёолдоод байна», граждан дайнай hүжэрхэ аюул бии. Тиимэhээ «баас партиин олон мянган гэшүүдэй ами наhанда» мүн лэ аюул тохёолдоно гээд хандалга соо хэлэгдэнхэй. Тэрэнэй hүүлээр Багдадай радио гэнтэ абяа аниргүй болошоо.

Ирагай ниислэлдэ ноябриин 13-да болоhон үймөөн хадаа гадаадын ажаглагшадай hанамжын ёhoop баас партии дотор тохёолдожо байhан арсалдаанай үргэлжэлэлынь болоно. Ирагта энэ парти 1963 оной февралиин 8-да гүрэнэй урбалта боложо, генерал Касемэй засаг түрын унагаагдаhанай, Касемэй адууlhанай hүүлээр засагые гартаа абаhан байгаа. Баасистнууд засагые гартаа абаад, оронойнгоо түрүү, демократическа хүсэнүүдые алажа хюдажа, хашажа хэhээжэ ороhон юм. Тэдэнэр удаань Ирагай курднуудта эсэргүү уршагта дай hэргээhэн байха. Курднууд Ирагай Республика дотор автономито байдалтай болохо хуулита эрхыень мэдэрхэ эрилтэ хэдэг байна бшуу. Генерал Касемэй эрид шанга бэшэ, марганги политика бэелүүлдэг байhaap hаналаа ханадаггүй тиимэ буржуазин аша туhые баас парти үнэндөө дэмжэдэг, орон дотор түрүү хүсэнүүдэй бэхижэлгэhээ айдаг байhан юм.

Ирагай баасистнууд хадаа ниитэ арабуудай баас партиин секцинь болоно гэшэ. Ниитэ арабуудай баас парти хадаа бүхы арабуудые нэгэдүүлхын түлөө тэмсэхэ гэhэн уряатайгаар Сиридэ хори гаран жэлэй саада тээ бии болоhон юм. Энэ партиин программа дотор тэрэниие байгуулагшадай шовинистическа, хархис үзэл бодол элеэр харагдадаг. Баасистнууд гоё гоёр номнол хэжэ, өөрынгөө нүлөөе хэдэ хэдэн араб оронуудай жэжэ наймаашадай, гар урлагшадай, интеллигенциин зарим бүлэгүүдэй, hурагша залуушуулай, хүдэлмэришэдэй зарим хубиин дунда дэлгэрүүлжэ шадаhан байгаа. Партиин түбэй хүтэлбэри Дамаскда байдаг. Тэндэ баас партиин ниитэ арабска 6-дахи конференци октябриин 5-hаа 23 хүрэтэр тон нюусаар үнгэрhэн байха юм. Ирагта энэ оной февралиин 8-да, Сиридэ мартын 8-да гүрэнэй урбалтануудай болоhоной hүүлээр баас партиин засагаа гартаа абажа, хоёр орониие өөрынгөө хиналта доро табиhанай hүүлээр тус конференци болоhон байха юм. Тиимэhээ засагаа гартаа бариhан зандаа яагаад үлэхэб, баас партиин тус тус бүлэглэлнүүдэй хоорондо улам ехэ боложо байhан арсалдаае хайшан гээд зайсуулхаб гэhэн асуудал конференциин зүбшэн хэлсэhэн гол зүйл болоhон байгаа гээд, Дамаскын бараг бараг журналистнууд баталан хэлэдэг байгаа.

Араб оронуудай хэрэгүүдэй талаар баас парти хадаа арабуудай национальна хүдэлөө хүтэлбэрилхын түлөө тэмсэхэдээ ОАР-ай президент Гамаль Абдель Насертай политическэ зүрилдөө хэдэг байна. Гурбан оронhоо араб гүрэнүүдэй нэгэдэл байгуулха тухай үгэеэ ойлголсохо гэжэ ОАР ай, Сириин, Ирагай хүтэлбэрилэгшэдэй энэ оной март, апрельдэ хэhэн hэдэлгэнүүдэй урагшагүйдэhэниинь мэдээжэ. Египет, Сири болон Ирагhаа Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын байгуулагдаhан тухай Каирта апрелиин 17-до толилогдоhон декларации саарhан дээрэ үлэhэн байна бшуу. Декларациин соносхогдоhоной удаахи үдэрhөөнь эхилэн нэгэ талаhаа Багдад болон Дамаскын, нүгөө талаhаа Каирай хоорондо бүри ехэ арсалдаан гаража, арабуудай нэгэдэлые hулаpуулба гэжэ али али талаяа гэмнэлсэжэ ороhон байгаа. Баас партиин болон Дүтын Зүүн зүгтэхи бүхы политическэ оршон байдалда нүлөөлдэг ОАР-ай хүтэлбэриин хоорондо зүрилдөөн болохоhоо гадна, мүн парти доторхи элдэб бүлэглэлнүүдэй хоорондо арсалдаа зүрилдөөн гарана. Олонхи ушарта тэдэниие империалис этэгээдүүд хэрэглэдэг байха юм. Баруун оронуудай ниислэлнүүд — Лондон болон Вашингтонтой Ирагай баасистнуудай зарим хүтэлбэрилэгшэдэй холбоотой байhанда гадаадын хэблэл нэгэтэ бэшэ анхарал хандуулдаг байгаа. Империалис гүрэнүүдтэй баасистнуудай хүтэлбэрилэгшэдэй бүри элитээр холбоо байгуулжа байhанhaa уламжалан, Сириин болон Ирагай олониитэ дураа гутадаг болоhон байха юм.

Ирагта болоhон hүүлшын ушарнуудые тайлбарилхадаа, харин хэблэл иигэжэ hанамжална. Ирагай баас партиин хүтэлбэриhөө Ирагай баасистнуудай хүтэлбэрилэгшэ Али Салех Саади (нэгэн доро премьер-министрэй орлогшын, национальна хүтэлбэриин министрэй тушаалые тэрэ даадаг байгаа) гэгшые гаргаhанhaa ехэ шалтагаалан Багдадта сэрэгэй үймөөн болоhон байгаа. ОАР-ай президент Гамаль Абдель Насертай али болохоор эблэрэлгые эрид шууд буруушаагшадые тэрэ толгойлдог байгаа. Курднуудта эсэргүү дай hэргээлгые Саади үүсхээ, Ирагай түрүү хүсэнүүдтэ эсэргүү алалга хюдалгые тэрэ эмхидхэн хүтэлбэрилөө гэжэ тоолодог байна. Тэрэ хадаа национальна гвардиин хүтэлбэриин болон бишихан бүлэг сэрэгэйхидэй дэмжэлгэдэ түшэглэдэг байгаа. Генерал Вандауи түрүүтэй Ирагай агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй частиин генерал Бекрэй правительствада эсэргүүсэн бодоhон ябадал Саадиие сэхээр дэмжэhэн хэрэг болоно. Саадиие болон тэрэнэй тала баригшадые партиин хүтэлбэриhөө гаргаха гэжэ Ирагай баас партиин хүтэлбэрилхы соведэй ноябриин 12-ой үдэшэ шиидхэбэри гаргаhанай hүүлээр иимэ ябуулга хэгдэhэн байгаа бшуу. Баас партиин генеральна секретариин тушаалые премьер-министр генерал Бекр эзэлhэн байна. Тиимэ болохолоороо, орониие болон партиие ударидалга Ирагай сэрэгэй хүтэлбэриин гарта хүсэдөөр ороhон байна.

Правительствын зүгhөө шанга хэмжээнүүдэй абтаhанай ашаар Багдадта ноябриин 13-най үглөөгүүр болоhон үймөөн хэдэн часай турша соо дарагдаа. Али Салех Саади, урдын ажалай болон социальна хэрэгүүдэй министр Хамди Абдель Меджид (ноябриин 12 хүрэтэр Ирагай баас партиин генеральна секретарь байhан), тэрэшэлэн Саадиин гурбан дүтын ханинар засагаархидай захиралтаар аэродром дээрэ асарагдажа, сэрэгэй самолёдто hуулгагдаа. Энэ самолёдынь Испани ниидэжэ гараhан байна. Мадрид ерэжэ, фашис зонхилогшо Франкогой дали доро орон сасуугаа Саади Испаниин хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ иигэжэ яаралтайгаар мэдүүлээ. Удахагүй Ирагта бусахаб гэжэ найданаб. Саадиин hүүлээр гадаадын хэрэгүүдэй министр Шабиб, баасистска засаг түрын урдын бусад хэдэн ажал ябуулагшад Ирагhаа Ливан сүлэгдөө.

Багдадта болоhон ушар Дамаскда ехэ сошордолго гаргаа. Сириин правительствые толгойлогшо, «Революционно командованиин национальна соведэй» түрүүлэгшэ генерал Амин Хафез, баас партиин теоретик, гол хүтэлбэрилэгшэдэйнь нэгэн Мишель Афляк, генеральна штабай начальник С. Джидид, бусад хэдэн дээгүүр тушаалтай хүнүүд Дамаскhаа Багдад яаралтайгаар ниидэн ороhон байгаа. Парти дотор тохёолдоhон байдалые зүбшэн хэлсэхын тулада Сириин болон Ирагай баасистнуудай хүтэлбэлэгшэдэй яаралтай зүблөөн Багдадта болоо. Толилогдоhон коммюнике соо юрэнхы үгэнүүд дурдагдаад лэ хизаарлагдана. Гэбэшье, Дамаскhаа абтаhан мэдээнэй ёhoop Сири Ирак хоёрой нэгэдэлгые бэлэдхэхэ талаар хоёр ороной түлөөлэгшэдhөө бүридэhэн комисси ажал ябуулгаяа саг зуура болюулhан байна.

Иргатахи, тэрээнтэй хүршэ Сиридэхи байдал тогтууригүй, шахардуу шанга зангаараа. Баасистнуудай дундахи тэмсэл үргэлжэлhөөр. Тэрэнэй ямараар дүүрэхэ байhаниинь зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ябуулгаhаа горитойгоор дулдыдаха байна. Зүгөөр баас партиин баримталдаг политическэ хараа шэглэл ороной аша туhада болон ерээдүйдэнь ехэ аюултай гэжэ Багдадта болоhон hүүлшын ушарнууд харуулба.

А. Ступак.
(ТАСС).

Камбоджын Национальна суглаанай шиидхэб[...]

ПНОМ-ПЕНЬ, ноябриин 16. (ТАСС). Ерэхэ жэлэй январиин 1-hээ гадаадын худалдаа наймаае гүрэнэй мэдэлдэ абахыень, 1964 оной июльhээ оронойнгоо банкнуудые хүтэлбэрилдэг болохыень Камбоджын Национальна суглаан гүрэниие толгойлогшо принц Нородом Сианугай дурадхалаар правительствада даалгаhан байна.

Энэ шиидхэбэри гаргахата[...]та суглаан хадаа империали[...]нүүдые буруушаан шүүмжэл[...]на. Юуб гэхэдэ, эдэ гүрэнү[...]доо урбаад, Таиландa боло[...] Вьетнамда шэбээлдэг, Кам[...] правительствада эсэргүү hүй[...]дэг этэгээдүүдые дэмжэдэг [...] юм.

Сесси хүдэлмэреэ эхилбэ

АДДИС-АБЕБА, ноябриин 16. (ТАСС). Африкын нэгэдэлэй организациин (ОАЕ) оронуудай Министрнүүдэй Соведэй онсо сесси Эфиопиин ниислэлдэ «Африкын байшан» соо хүдэлмэреэ эхилээ. ОАЕ-дэ ородог Африкын бэеэ даанхай гүрэнүүдэй түлөөлэгшэд сессиин хүдэлмэридэ хабаадана.

Алжир Марокко хоёрой хо[...]хи хилэ дээрэ болоhон арсал[...]лалдаае гуримшуулга сесси[...] шэхэ зүйлнүүдэй гол асуу[...] болоно.

Редактор
Ц. О. ОЧИРО[...]

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-У[...] улица Ленина, 35. Телефоны: редактора —23-67, зам. ред[...]тора —38-42, зам. редактора —35-84, секретариата —27-[...] отделов: сельскохозяйственного производства и партийн[...] жизни —47-59, 35-14, промышленного производства и парт[...]ной жизни —48-89, 33-61, корректорская —35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологическ[...] —24-74, советского строительства и быта —34-93, рабселы[...]ров и писем —25—41, 38-30, информации —32-74 и перев[...]дов —34-05.

гор. Улан-Удэ, типография Министерства культуры Бурятской АССР.

Н00579. Зак. № 6423.